

Oppsummering av skoleårene 2024/25 og 2025/26

Kartlegging av borteboende elever i videregående opplæring i Nordland

oslo**economics**

Tittel: Kartlegging av borteboende elever i videregående opplæring i Nordland

Utarbeidet av: Oslo Economics

Oppdragsgiver: Nordland fylkeskommune

Publisert: Mai 2026

Rapportnummer: 2026-48

Kontaktperson: Magne Krogstad Asphjell / Partner

E-post: mka@osloeconomics.no

Tel: +47 93 80 36 77

Foto/illustrasjon forside: iStock/rusm

Innhold

Sammendrag	1
1. Om oppdraget og gjennomføringen	2
1.1 Hvordan går det med borteboende elever i Nordland?	2
1.2 Elevdata, spørreundersøkelse og intervjuer	3
1.3 Sammenstilling av funn	4
2. Elevgrunnlag og utdanningstilbud i Nordland	5
2.1 Elevgrunnlaget i Nordland faller	5
2.2 Skolestrukturen henger sammen med elevgrunnlaget	5
2.3 Elevtall fordelt på skolene	6
2.4 En høy andel både gutter og jenter velger yrkesfag i Nordland	7
2.5 Nordland har svake gjennomføringstall i videregående opplæring	7
3. Hvem er borteboerne?	9
3.1 Antall og andel borteboere	9
3.2 Hva kjennetegner borteboere?	12
3.3 Hvorfor bor elever borte?	14
3.4 Bosituasjon	15
4. Trivsel, motivasjon og mestring	17
4.1 Trivsel med å bo borte	17
4.2 Trivsel i skolehverdagen	17
4.3 Motivasjon og mestring i skolehverdagen	19
4.4 Oppfølging fra skolen og kontakt med familien	19
4.5 Kontakt med venner	20
5. Deltakelse i aktivitetstilbud	21
6. Gjennomføring	23
6.1 Karakterer	23
6.2 Fravær	26
6.3 God orden og atferd	29
6.4 Planer for videre utdanning	30
6.5 Få tydelige sammenhenger mellom bostatus, trivsel og prestasjoner	30
7. Referanser	31
Vedlegg A Elevdata	33
Vedlegg B Spørreundersøkelse	37
Vedlegg C Intervju	40

Sammendrag

Rundt 13–14 prosent av elevene under 18 år i videregående opplæring i Nordland bor helt eller delvis borte fra sine foresatte. Dette utgjør et betydelig antall elever, og det er derfor viktig for fylkeskommunen å vite hvordan det går med disse elevene, og om de skiller seg systematisk fra hjemmeboende elever. Denne kartleggingen som er foretatt mellom 2024 og 2026 finner at borteboende elever i Nordland i hovedsak klarer seg godt på skolen, og at de i liten grad skiller seg fra hjemmeboende elever når det gjelder trivsel, mestring og prestasjon.

Hvem er borteboerne?

Elevdata fra skolene viser at rundt 13–14 prosent av elevene i videregående opplæring under 18 år i Nordland er borteboere. Med borteboer menes en elev i videregående opplæring som bor helt eller delvis borte fra foreldre eller foresatte mens eleven følger sitt utdanningsløp. En større andel av borteboerne går yrkesfaglig utdanningsretning enn snittet blant elevene i Nordland for øvrig. Det er også flere borteboende gutter enn jenter, og flere borteboere på vg2 enn på vg1.

De fleste borteboerne bor borte på grunn av strukturelle eller geografiske forhold. Den vanligste oppgitte årsaken er ønske om å gå på en bestemt skole eller studieretning, etterfulgt av manglende tilgang til videregående skole i nærheten av familiehjemmet. En mindre andel oppgir at de er borteboere fordi de ikke kom inn på den videregående skolen nærmest familiehjemmet, eller av andre årsaker, som forhold knyttet til familiesituasjonen hjemme.

Både borteboende og hjemmeboende elever har høy trivsel og mestring

Det er små forskjeller i trivsel og mestring mellom borteboende og hjemmeboende elever, og elevene i Nordland trives jevnt over godt. Dette fremgår både av elevenes svar på spørreundersøkelser og intervju med skolene.

Borteboende elever oppgir noe lavere trivsel og mestring på skolen enn hjemmeboende elever, men forskjellene er begrensede. Forskjellen er enda mindre når elevene vurderer trivsel med medelever i klassen. Blant borteboende elever varierer trivselen med bostatusen noe etter hvorfor de bor borte. Elever som bor borte for å gå på en bestemt skole eller et bestemt utdanningsprogram, trives noe bedre med bostatusen enn elever som bor borte fordi det ikke finnes en videregående skole i nærheten av familiehjemmet.

Om lag halvparten av de borteboende elevene ønsker å bo borte i like stort omfang som de gjør i dag. Omtrent tre av ti ønsker å bo borte færre dager, og en tilsvarende andel ville helst bodd hjemme dersom de kunne.

Aktivitetstilbud fra skolene bidrar til økt trivsel blant elevene

Skolene tilbyr ulike faglige og sosiale aktiviteter etter skoletid, og forteller at de legger til rette for at elevene skal føle seg ivaretatt. Borteboende elever benytter seg i større grad av skolens aktivitetstilbud enn hjemmeboende elever, og vurderer også tilbudene som mer betydningsfulle for egen trivsel. Gratis måltider ser ut til å være et viktig trekkplaster for deltakelse på sosiale aktiviteter.

Borteboere skiller seg i liten grad fra hjemmeboende elever i resultater og gjennomføring

Elevdataene viser små forskjeller i karakterer mellom borteboende og hjemmeboende elever. Forskjellene må ses i sammenheng med elevsammensetningen, blant annet kjønn, studieretning og grunnskolepoeng. Analysene gir ikke grunnlag for å si at bostatus i seg selv har systematisk betydning for elevenes karakterer i videregående opplæring.

For fravær er mønsteret mer entydig. Borteboende elever har gjennomgående noe høyere fravær enn hjemmeboende elever, både samlet og innenfor ulike elevgrupper. Samlet sett er det likevel få indikasjoner på at bostatus har stor betydning for hvordan elevene klarer seg i videregående opplæring.

Utvikling over tid

Denne sluttrapporten sammenstiller funn fra hele kartleggingsperioden, som omfatter skoleårene 2024/25 og 2025/26. Kartleggingen undersøker status blant elevene både i høst- og vårsemesteret. Resultatene fra de fire måletidspunktene viser i hovedsak stabile mønstre, og bekrefter trendene som ble identifisert i kartleggingen som ble foretatt i 2022.

1. Om oppdraget og gjennomføringen

Frafall i videregående opplæring er kostbart for den enkelte og for samfunnet. Elever som av ulike årsaker må bo borte for å fullføre videregående opplæring, er antatt å være blant elevgruppene som kan stå i fare for å ikke fullføre. I Nordland er en stor andel av elevene borteboende. På bakgrunn av dette har Nordland fylkeskommune ønsket mer kunnskap om borteboende elevers trivsel, mestring og gjennomføring sammenlignet med hjemmeboende elever.

1.1 Hvordan går det med borteboende elever i Nordland?

På oppdrag for Nordland fylkeskommune utarbeidet Oslo Economics i 2022 et kunnskapsgrunnlag om borteboende elever i Nordland fylke (Oslo Economics, 2022).

På bakgrunn av rapporten fattet Nordland fylkesting høsten 2022 vedtak om at borteboende elever bør kartlegges på nytt, og at de bør kartlegges over tid for å gi et mer helhetlig bilde av borteboersituasjonen (Nordland fylkeskommune, 2022). Vedtaket danner bakgrunnen for denne kartleggingen.

Hovedproblemstillingene i kartleggingen dreier seg om:

- Hvordan borteboere skiller seg fra elever som bor hjemme
- Borteboernes opplevelse av trivsel, mestring og gjennomføring
- Betydningen av skolens tiltak for de borteboende elevene

Sentrale definisjoner er oppsummert i Figur 1-1.

Elever

Oppdraget omfatter elever ved samtlige offentlige videregående skoler i Nordland fylke. Analysen er avgrenset til elever som går på vg1 og vg2, og som er under 18 år. Læringer er ikke inkludert.

Skoler som inngår i kartleggingen er:

- Andøy videregående skole
- Aust-Lofoten videregående skole
- Bodin videregående skole
- Bodø videregående skole
- Brønnøysund videregående skole
- Fauske videregående skole
- Hadsel videregående skole
- Meløy videregående skole
- Mosjøen videregående skole
- Narvik videregående skole
- Nuortta-Sálto joarkkaskávllá / Nord-Salten videregående skole¹
- Polarsirkelen videregående skole
- Saltdal videregående skole
- Sandnessjøen videregående skole
- Sortland videregående skole
- Vest-Lofoten videregående skole

Figur 1-1: Sentrale definisjoner

BORTEBOERE

Elever i videregående opplæring som bor helt eller delvis borte fra foreldre eller foresatte mens de følger sitt utdanningsløp.

TRIVSEL

Å like seg, å finne seg til rette, å ha god livskvalitet. Den subjektive livskvaliteten handler om hvordan livet oppleves for den enkelte og omfatter positive følelser som ro og glede.

MESTRING

I hvilken grad elevene (i) lykkes i å håndtere oppgaver og utfordringer som vedkommende møter i utdanningsløpet og (ii) gjennomfører utdanningsløpet.

GJENNOMFØRING OG FRAFALL

Gjennomføring måles ved andelen som har fullført og bestått etter ett skoleår, mens frafall måles ved elever som avslutter utdanningsløpet i løpet av normert tid.

VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

To eller tre års utdanning i skole innen yrkesfaglig eller studieforberedende retning.

¹ Knut Hamsun videregående skole endret i 2025 navn til Nuortta-Sálto joarkkaskávllá / Nord-Salten videregående skole

1.2 Elevdata, spørreundersøkelse og intervjuer

For å besvare oppdragets problemstillinger har vi anvendt en kombinasjon av kvalitative og kvantitative metoder. Vi har basert oss på ulike informasjonskilder som supplerer hverandre. Kildene våre har i hovedsak vært:

- Elevdata fra oppdragsgiver/skolene
- Spørreundersøkelser blant vg1- og vg2-elever i videregående skole i Nordland
- Intervjuer med rektorer og/eller annet nøkkelpersonell ved skolene

Elevdata

Vi har mottatt fire datauttrekk fra oppdragsgiver, ett for hvert semester i skoleårene 2024/25 og 2025/26. Uttrekkeene omfatter elever ved offentlige videregående skoler i Nordland på de aktuelle måletidspunktene, og er hentet fra fylkeskommunens skoleadministrative system. Dataene inneholder informasjon om:

- Skole, trinn og utdanningsprogram
- Kjønn og alder
- Bostatus
- Karakterer og fravær
- Frafall

Formålet med å innhente elevdata har blant annet vært å kartlegge antall borteboende elever fordelt på trinn, utdanningsprogram og skole. I tillegg har vi analysert sammenhenger mellom bostatus, karakterer og fravær. En slik oversikt har tidligere ikke vært tilgjengelig, ettersom fylkeskommunens systemer ikke har inkludert registrering av bostatus før nå. Elevdataene utgjør derfor et viktig nytt kunnskapsgrunnlag i arbeidet med å analysere borteboersituasjonen i fylket.

Spørreundersøkelser

Vi har gjennomført fire spørreundersøkelser i løpet av prosjektperioden, med mål om å følge utviklingen over tid. Undersøkelsene er gjennomført hvert semester i skoleårene 2024/25 og 2025/26.

For å sikre sammenlignbarhet over tid, bygger spørreskjemaet på skjemaet som ble benyttet i kartleggingen fra 2022, (Oslo Economics, 2022). Temaene som dekkes i spørreundersøkelsen er:

- Bostatus og bosituasjon
- Gjennomføring og frafall
- Trivsel

- Mestring
- Deltakelse på aktivitetstilbud fra skolen

Enkelte spørsmål er justert, og noen nye spørsmål er lagt til. Endringene gjelder særlig spørsmål om fravær, karakterer i orden og atferd, samt elevenes kjennskap til og bruk av skolens aktivitetstilbud og trivselstiltak.

Til forskjell fra elevdataene, som omfatter hele populasjonen av elever ved offentlige videregående skoler i Nordland, dekker spørreundersøkelsene bare deler av elevgrunnlaget i fylket.² Dette skyldes at ikke alle elever besvarer undersøkelsen. Spørreundersøkelsene gir imidlertid informasjon om elevenes erfaringer, vurderinger og opplevelser, og gjør det mulig å undersøke forskjeller mellom borteboende og hjemmeboende elever i forhold som ikke fanges opp i elevdataene.

Intervjuer

I kartleggingen har vi gjennomført semistrukturerte dybdeintervjuer med nøkkelpersonell ved de offentlige videregående skolene i Nordland. Samtlige skoler ble invitert til intervju i høstsemesteret i begge de aktuelle skoleårene, 2024/25 og 2025/26.

Høsten 2024 stilte 15 av de 16 skolene til intervju. I de fleste tilfeller deltok to personer per skole, som oftest rektor, assisterende rektor eller rådgivere tilknyttet elev- og lærlingetjenesten. Intervjuene tok for seg skolenes vurderinger av borteboende og hjemmeboende elever, med vekt på bosituasjon, trivsel, mestring, gjennomføring, frafall, samt skolens trivselstiltak og aktivitetstilbud.

Svarandel og andre spørreundersøkelser

I forbindelse med intervjuer høsten 2024 fikk vi tilbake-meldinger fra skolene om at spørreundersøkelsen ble distribuert samtidig med Elevundersøkelsen fra Utdanningsdirektoratet. Dette kan ha påvirket både skolers og elevers motivasjon til å prioritere og gjennomføre undersøkelsen tilknyttet denne kartleggingen.

I forkant av de påfølgende gjennomføringene våren 2025, høsten 2025 og våren 2026 ble tidspunktet for utsending fastsatt i samråd med fylkeskommunen, slik at undersøkelsen ikke skulle sammenfalle med andre større undersøkelser. Antall respondenter var likevel lavere våren 2025 og våren 2026 enn høsten 2024. Flere skoler ga uttrykk for at elevene blir bedt om å besvare mange undersøkelser, og at dette kan påvirke motivasjonen for å delta.

² Analyseutvalget fra spørreundersøkelsen våren 2026 utgjør 19 prosent av elevmassen, basert på elevdata (972 av 5 145).

Høsten 2025 fikk skolene tilsendt foreløpige resultater for egen skole. Samtidig ble de invitert til en ny intervjurunde for å kommentere funnene og eventuelle endringer siden forrige intervjurunde. Ingen av skolene ønsket å delta. Intervjufunnene som omtales i denne rapporten, er derfor basert på intervjuene fra høsten 2024.

For en mer omfattende beskrivelse av informasjonskildene, se vedlegg.

Andre informasjonskilder

Der det har vært relevant, har vi supplert analysene med statistikk fra andre informasjonskilder. Dette omfatter blant annet statistikk fra Lånekassen om mottakere av borteboerstipend og annen relevant statistikk fra SSB.

1.3 Sammenstilling av funn

I løpet av prosjektperioden er det levert tre delrapporter til Nordland fylkeskommune, for henholdsvis høstsemesteret 2024, vårsemesteret 2025 og høstsemesteret 2025. Delrapportene har hatt som formål å gi oppdragsgiver løpende innsikt i funn fra kartleggingen.

Denne sluttrapporten sammenstiller informasjon og funn fra hele kartleggingsperioden, som omfatter skoleårene 2024/25 og 2025/26.

Resultatene fra våren 2026 fremheves særskilt, ettersom dette er det siste måletidspunktet i kartleggingen. Funn fra kartleggingsperioden som samsvarer med resultatene fra våren 2026, omtales på et mer overordnet nivå. Avvik, endringer og utviklingstrekk fremheves der disse er identifisert.

2. Elevgrunnlag og utdanningstilbud i Nordland

Videregående opplæring i Nordland kjennetegnes av store geografiske avstander, spredt bosetting og et fallende elevgrunnlag. Skolenes plassering og størrelse samsvarer i stor grad med elevtallet i den enkelte kommune, og mange elever må bo borte fra hjemmet for å få tilgang til videregående opplæring. En høy andel elever velger yrkesfaglige utdanningsprogram, og gjennomføringen i videregående opplæring er svakere enn i mange andre fylker, særlig innen yrkesfaglige utdanningsprogram..

Dette kapitlet gir en oversikt over strukturelle trekk ved videregående opplæring i fylket, og danner et bakteppe for analysene av forskjeller mellom borteboende og hjemmeboende elever.

2.1 Elevgrunnlaget i Nordland faller

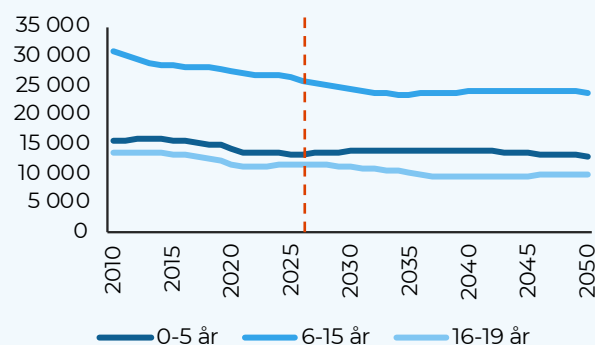
Det har over tid vært nedgang i elevgrunnlaget i Nordland (Figur 2-1). Denne utviklingen må forstås i lys av de demografiske endringene i fylket. Nordland har i dag en høyere andel eldre (65 år og over) enn barn og unge (0–19 år) i befolkningen (SSB, 2026). Ifølge SSBs befolkningsframskrivninger for perioden 2027–2050 er Nordland det eneste fylket der det er forventet en nedgang i folketallet, anslått til om lag to prosent. I samme periode er det ventet befolkningsvekst i alle andre fylker (Leknes & Løkken, 2024; SSB, 2024).

I perioden 2015 til 2025 har antall elever i offentlige videregående skoler i Nordland falt med 21 prosent (Figur 2-2). Nedgangen er på nivå med Finnmark, som også har hatt en reduksjon på 21 prosent i samme periode. Flere andre fylker har også hatt en viss nedgang i elevtallet, men reduksjonen er betydelig mindre. Enkelte fylker har hatt vekst i samme periode.

2.2 Skolestrukturen henger sammen med elevgrunnlaget

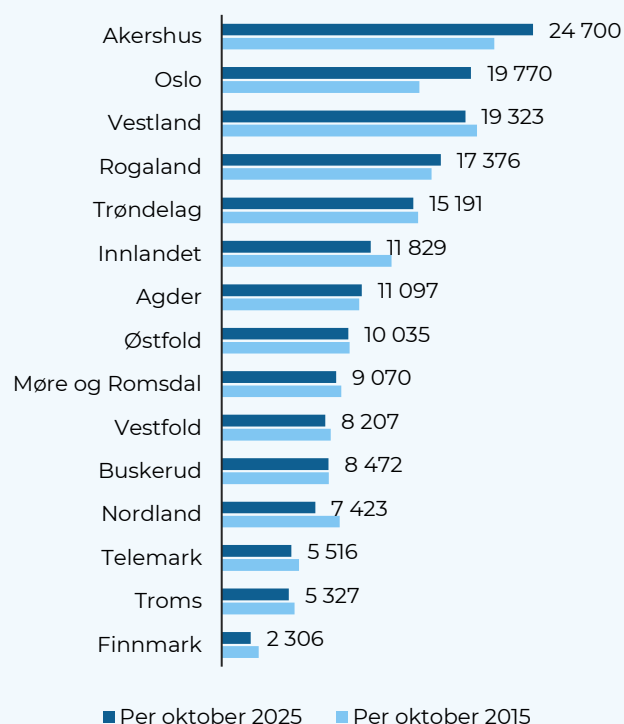
Målt i areal er Nordland blant de største fylkene i Norge. Flere fylker med betydelig mindre

Figur 2-1: Befolkningen i Nordland i ulike aldersgrupper, observert (2010–2026) og fremskrevet (2027–2050)

Kilde: SSBs statistikkbank, tabellene 07459 og 14288

Figur 2-2: Elevtall på offentlige videregående skoler, etter fylke. 2015 og 2025

Kilde: Utdanningsdirektoratet (2026). Note: Figuren viser hvor mange elever som var registrert i videregående skole per 1. oktober. I 2015 var det registrert 9 352 elever i Nordland

geografisk utstrekning har flere offentlige videregående skoler enn Nordland.

Skolestrukturen i et fylke henger nært sammen med elevgrunnlaget. I Nordland innebærer dette at antallet og den geografiske plasseringen av videregående skoler i stor grad reflekterer elevgrunnlaget både samlet og fordelt på kommuner (Figur 2-3).

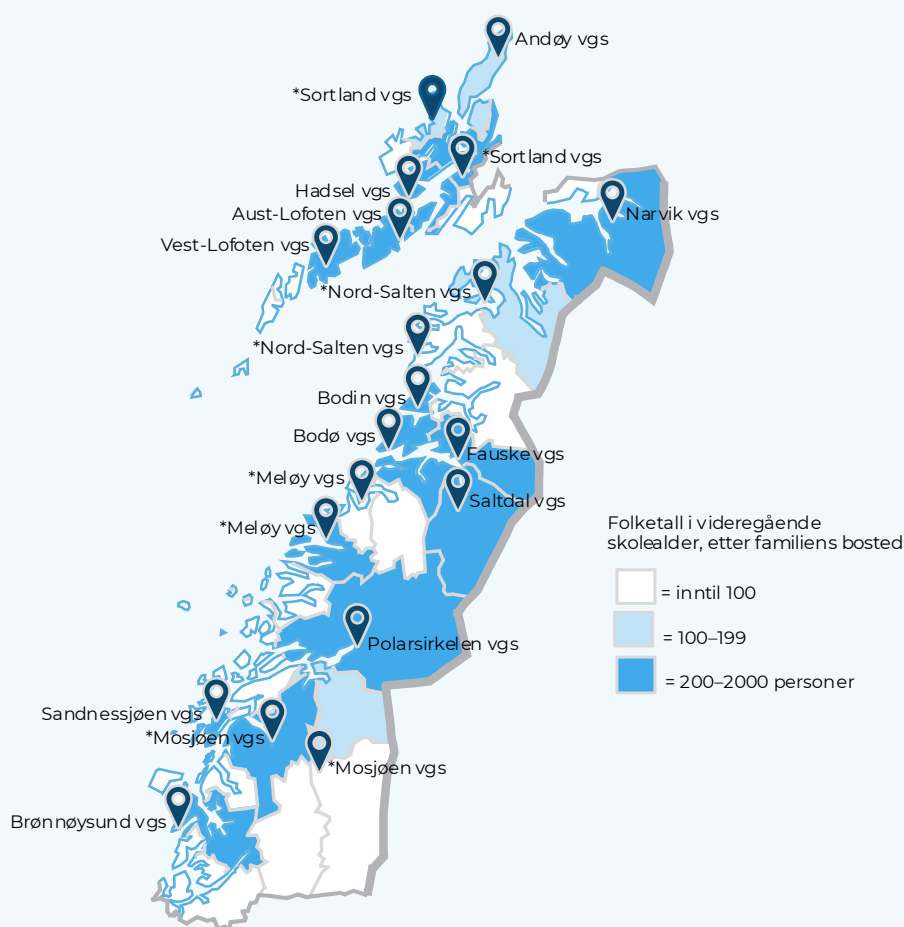
Over halvparten av Nordlands 41 kommuner har færre enn 100 innbyggere i aldersgruppen 16–18 år. Blant kommunene med et lavt elevgrunnlag er det kun tre kommuner, Steigen, Gildeskål og Hattfjelldal, som har et videregående studiested. Nesten alle kommuner med 100 eller flere ungdommer i denne aldersgruppen har et slikt tilbud.

En gjennomgang av nettsidene til de videregående skolene i Nordland viser at skoler med flere studiesteder som regel har disse lokalisert innenfor samme kommune. I tilfeller der en skole har studiesteder i mer enn én kommune, er disse lokalisert i nabokommuner.

2.3 Elevtall fordelt på skolene

Totalt er det over 7 000 elever fordelt på Nordlands 16 offentlige videregående skoler (Utdanningsdirektoratet, 2026). Per 1. oktober 2025 var det registrert 5 868 vg1- og vg2-elever ved de offentlige videregående skolene i fylket. Antallet vg1- og vg2-elever per skole varierer betydelig, fra 66 elever ved Nord-Salten videregående skole til 997 elever ved Bodø videregående skole (Figur 2-4).

Figur 2-3: Plassering av Nordlands offentlige videregående skoler (studiesteder). Fargekoder viser folketallet i videregående skolealder per kommune, basert på elevenes bosted.

Note: Videregående skolealder er her definert som ungdom som fylte 16–18 år i løpet av 2025, basert på tall fra SSB (2026). Dette tilsvarer elever som ved normert progresjon startet i Vg1–Vg3 høsten 2025. Merk at enkelte skoler har studiesteder i flere kommuner. Kilde: Fylkeskart med kommunegrenser fra Geonorge.no og tall fra SSBs statistikkbank (2026), tabell 07459

2.4 En høy andel både gutter og jenter velger yrkesfag i Nordland

Videregående opplæring i Norge er delt inn i to hovedretninger: studieforberedende og yrkesfaglige utdanningsprogram. I Nordland går seks av ti elever på vg1 og vg2 på et yrkesfaglig utdanningsprogram. Dette er en høyere andel enn på landsbasis, hvor om lag halvparten av elevene velger yrkesfag.

Ved de fleste videregående skolene i Nordland er yrkesfag den vanligste retningen blant vg1- og vg2-elevene. Unntakene er Bodin, Sortland, Andøy og Nord-Salten videregående skole, hvor under halvparten går på yrkesfag (Figur 2-5).

Yrkesfag er mer utbredt i Nordland enn i landet ellers, både blant gutter og jenter. Per høsten 2025 gikk 70 prosent av guttene og 52 prosent av jentene i Nordland på yrkesfag, mot henholdsvis 60 og 40 prosent på landsbasis. Utdanningsvalgene er dermed kjønnsdelte, men andelen som velger yrkesfag, er gjennomgående høyere i Nordland enn ellers i landet (Figur 2-6).

2.5 Nordland har svake gjennomføringstall i videregående opplæring

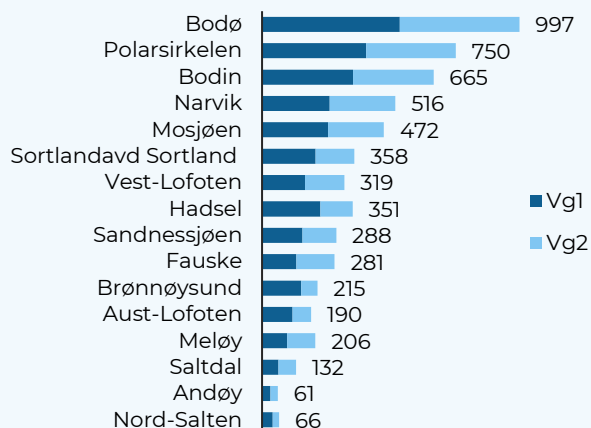
En lavere andel elever gjennomfører videregående opplæring på normert tid i Nordland enn i de fleste andre fylker. Dersom en ser på andelen som fullfører innen fem eller seks år³, er Nordland fortsatt blant fylkene med svakest gjennomføring, men forskjellene er mindre (SSB, 2025).

Frafall i videregående opplæring er høyere i yrkesfaglige utdanningsprogram enn i studieforberedende utdanningsprogram, både nasjonalt og i Nordland. Innenfor begge retninger er frafallet høyere blant gutter enn blant jenter (SSB, 2025).

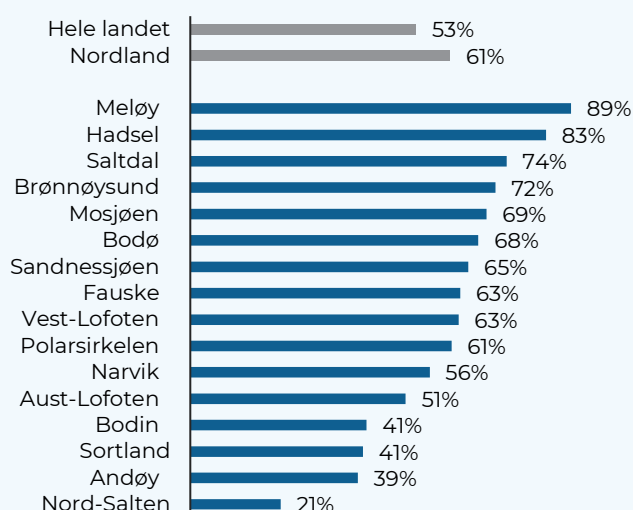
Blant elever som startet vg1 yrkesfag i Nordland i 2018, hadde 22,5 prosent sluttet underveis da dette ble målt i 2024 (Figur 2-7). Dette er klart høyere enn for landet samlet, der tilsvarende andel var 17,7 prosent. Også i studieforberedende utdanningsprogram er frafallet noe høyere i Nordland enn nasjonalt. I Nordland var frafallet 4,6 prosent, sammenlignet med 3,8 prosent for landet samlet.

³ Fem år etter start i vg1 for elever som begynte på ett av de studieforberedende utdanningsprogrammene, og seks år etter start i vg1 for elever som begynte på ett av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene (SSB, 2025).

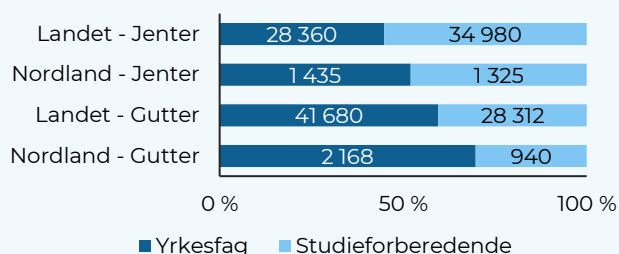
Figur 2-4: Elever i videregående skole per 1. oktober 2025 i Nordland, etter skole og trinn

Figur 2-5: Andel elever på yrkesfag, samlet for vg1 og vg2, 1. oktober 2025

Figur 2-6: Fordeling av elever på yrkesfag og studieforberedende, samlet for vg1 og vg2, etter kjønn. 1. oktober 2025

Kilde: Utdanningsdirektoratet (2026)

Frafall i videregående opplæring fremstår som en vedvarende utfordring i Nordland, særlig innen yrkesfaglige utdanningsprogram. En mulig forklaring er at unge uten fullført videregående opplæring kan ha relativt gode muligheter til å komme i arbeid

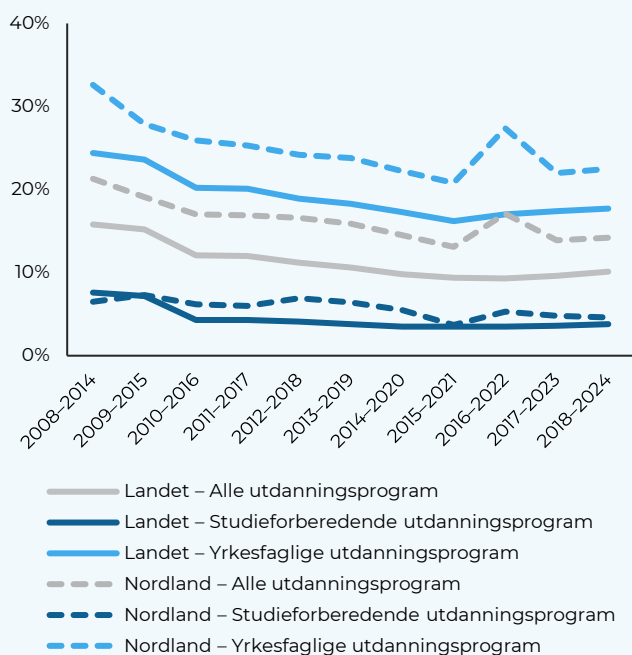
I 2024 var 15 prosent av unge mellom 16 og 25 år i Nordland verken i videregående opplæring eller registrert med fullført og bestått videregående opplæring. Av disse var om lag halvparten i arbeid, tilsvarende 8 prosentpoeng. Den øvrige halvparten var ikke i arbeid, tilsvarende 7 prosentpoeng. Den samlede andelen på 15 prosent var blant de høyeste i landet. Kun Finnmark hadde en høyere samlet andel (Figur 2-8).

Arbeidsmulighetene for unge uten fullført videregående opplæring kan ses i sammenheng med strukturen i det regionale arbeidsmarkedet. Ifølge Navs bedriftsundersøkelse for 2024/2025 og

NHOs kompetansebarometer 2025 er det mangel på arbeidskraft i Nordland, særlig innen helse- og sosialtjenester, bygg og anlegg, elektro, mekaniske fag og maritime fag (Nav Nordland, 2024; Nav Nordland, 2025; NHO Nordland). Flere av disse næringene kan sysselsette unge uten fullført videregående opplæring.

Ettersom frafallet er særlig høyt på yrkesfag, og mange borteboende elever i Nordland går på yrkesfaglige utdanningsprogram, er bosituasjon en relevant dimensjon i analyser av gjennomføring. Dersom borteboende elever har høyere fravær, svakere karakterer eller lavere trivsel og mestring enn hjemmeboende elever, kan dette indikere særskilte utfordringer i denne elevgruppen. Tidligere har det imidlertid vært vanskelig å undersøke dette empirisk, fordi datagrunnlaget har hatt en høy andel elever med ukjent bosituasjon (Oslo Economics, 2022).

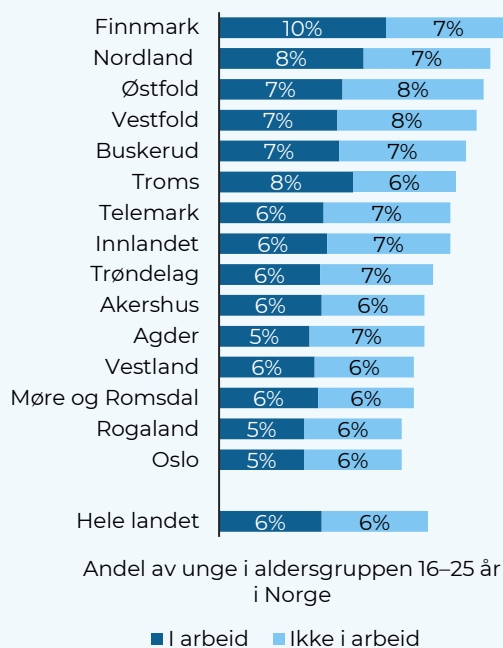
Figur 2-7: Frafall i videregående skole innen fem år (studieforberedende) eller seks år (yrkesfag) etter start. Hele landet (heltrukket) og Nordland (stiplet)

Note: 1.1.2020 ble kommunen Tjeldsund flyttet fra Nordland til Troms og Finnmark.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, tabell 12971 (SSB, 2025)

Figur 2-8: Unge som verken er i videregående opplæring eller har fullført videregående, etter fylke og arbeidsmarkedsstatus (2024)

Kilde: Utdanningsdirektoratet (2025)

3. Hvem er borteboerne?

Sammenlignet med kartleggingen i 2022 har skolene nå bedre oversikt over hvor mange elever som er borteboere. Dette skyldes at bostatus i større grad er registrert og oppdatert i skoleadministrative systemer. Basert på disse dataene fremstår 13–14 prosent som et rimelig anslag på andelen borteboende elever i målgruppen.

Skolene har gradvis fått bedre oversikt over hvilke elever som bor borte under skolegangen. Da dette ble kartlagt i 2022, var det ikke mulig å benytte elevdata med informasjon om bostatus, ettersom slik informasjon ikke var systematisk registrert (Oslo Economics, 2022).

I intervjuene med skolene fremkom det at det digitale verktøyet SiDE, Sikker deling av elevinformasjon, er nyttig for å holde oversikt over borteboende elever. Skolene beskrev samtidig at bostatus som regel registreres ved skolestart, og at det i liten grad er etablert rutiner for å oppdatere denne informasjonen gjennom skoleåret. Se

vedlegg A for beskrivelse av hvilke implikasjoner dette har for analysene.

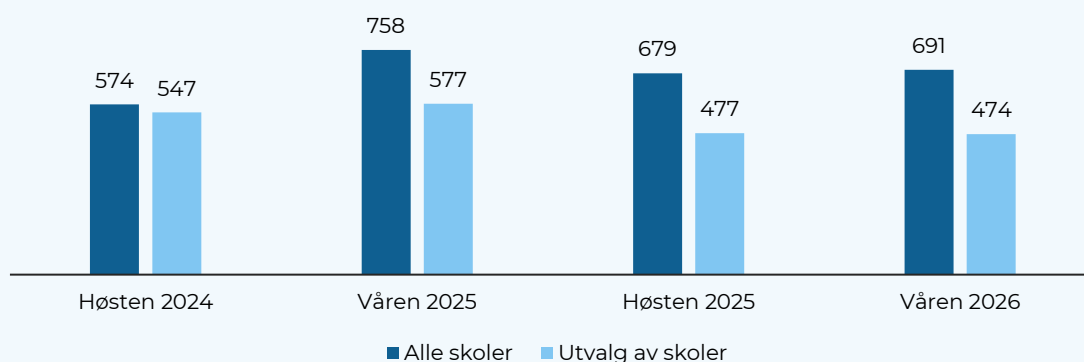
3.1 Antall og andel borteboere

Som et resultat av kartleggingen i 2022, har Nordland fylkeskommune begynt å kartlegge bostatus blant sine elever (Oslo Economics, 2022). Dette innebærer at skolene er bedt om å registrere hvilke elever som er borteboende i elevregistrene. Ved å analysere disse elevregistrene kan vi dermed undersøke omfanget av borteboende elever.

I elevdataene fra høsten 2024 var det registrert 574 borteboende elever i målgruppen (Figur 3-1). Dette tallet må tolkes med noe forsiktighet, ettersom enkelte skoler manglet informasjon om elevenes bostatus.⁴ For skolene som vi antar hadde registrert bostatus, utgjorde borteboende elever 16 prosent av elevene.⁵ Skolene med mangelfull rapportering ble gjort oppmerksomme på dette og bedt om å oppdatere bostatus i sine registre før vårsemesteret 2024/25.

I elevdataene fra våren 2025 var det registrert 758 borteboende elever i målgruppen (Figur 3-1).⁶ Dette tilsvarer 14 prosent av det samlede utvalget.⁷ I

Figur 3-1: Antall borteboende elever

Kilde: Elevdata høsten 2024, våren 2025, høsten 2025 og våren 2026. **Merk:** I analysene av elevdata fra høsten 2024 er fem skoler ekskludert på grunn av mangelfull registrering av bostatus. Dette gjelder Fauske, Nord-Salten, Mosjøen, Polarsirkelen og Vest-Lofoten vgs. Den mørkeblå søylen for høsten 2024 omfatter alle skoler og viser derfor et lavere antall borteboere enn det reelle antallet. Ved sammenligning av antall borteboere høsten 2024 mot øvrige måletidspunkt bør derfor de lyseblå søylene legges til grunn.

⁴ Dette gjelder Fauske, Nord-Salten, Mosjøen, Polarsirkelen og Vest-Lofoten videregående skole

⁵ Se vedlegg A for en nærmere beskrivelse av hvilke implikasjoner mangelfull registrering av bostatus har for analysene

⁶ Endringen i antall borteboere fra første til andre semester av skoleåret 2024/25 skyldes i hovedsak at skolene med

mangelfull rapportering har oppdatert bostatus for sine elever.

⁷ Når vi i datasettet fra våren 2025 filtrerer ut de samme skolene som ble ekskludert i datasettet fra høsten 2024, er andelen borteboere 16 prosent også i dette datasettet.

motsetning til høstsemesteret omfatter vår-datasettet samtlige skoler i kartleggingen.

I elevdataene fra høsten 2025 var det registrert 679 borteboende elever (Figur 3-1). Dette utgjør 13 prosent av elevene i analyseutvalget. Ved siste analyse i kartleggingsperioden, våren 2026, var det registrert 691 borteboere. Også dette tilsvarer 13 prosent av elevene i analyseutvalget.

Samlet viser elevdataene fra kartleggingsperioden, som omfatter skoleårene 2024/25 og 2025/26, at borteboerandelen ligger på om lag 13–14 prosent når datagrunnlaget omfatter alle skolene (Figur 3-3). Dette fremstår som et realistisk anslag på borteboerandelen blant elever i målgruppen i Nordland.

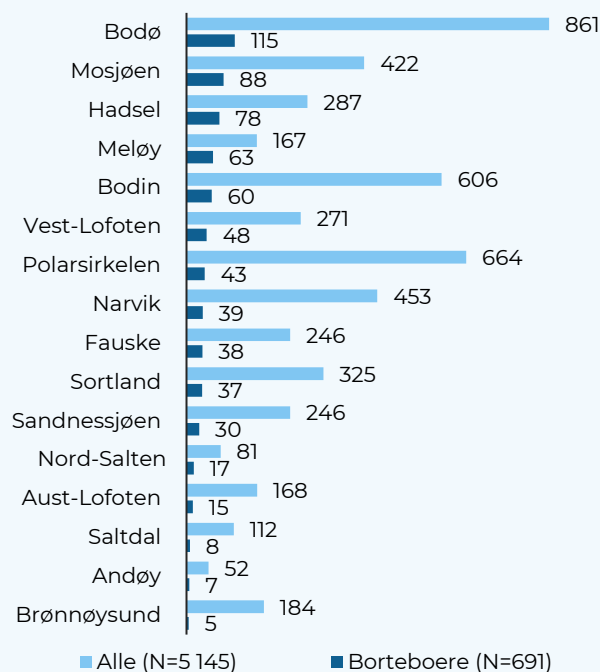
Antall og andel borteboende elever varierer betydelig mellom skolene. Bodø videregående skole skiller seg ut med et høyt antall borteboende elever gjennom hele kartleggingsperioden, og i elevdataene fra våren 2026 var det registrert over 90 borteboende elever ved skolen. Dette må ses i sammenheng med at Bodø videregående skole relativt sett har et stort elevgrunnlag.

Andelen borteboende elever gir samtidig et annet bilde av variasjonen mellom skolene. I elevdataene fra våren 2026 varierte andelen fra 3 prosent ved Brønnøysund videregående skole til 38 prosent ved Meløy videregående skole. Disse skolene har gjennomgående ligget i hver sin ende av fordelingen i hele kartleggingsperioden (Figur 3-2). En høy borteboerandel ved enkelte skoler må ses i sammenheng med geografisk plassering og utdanningstilbud. Dette omtales nærmere i kapittel 3.3.

Spørreundersøkelsene viser en høyere andel borteboende elever enn elevdataene. I 2022 oppga om lag 20 prosent av vg1- og vg2-elevene at de var borteboende (Oslo Economics, 2022). I denne kartleggingen har andelen borteboende respondenter variert mellom 20 og 27 prosent. Andelen var høyest høsten 2024, med 27 prosent, og lavest våren 2025, med 20 prosent. Høsten 2025 og våren 2026 var andelen henholdsvis 25 og 24 prosent (Figur 3-3).

I intervjuene med skolene fikk vi inntrykk av at enkelte kan ha tolket spørreundersøkelsen som særlig rettet mot borteboende elever. Dette kan ha ført til at skolene har gjort et utvalg av hvilke elever som mottok undersøkelsen, selv om det ble kommunisert at den skulle sendes til alle elever på vg1 og vg2. En slik praksis kan ha bidratt til at borteboende elever er overrepresentert blant respondentene. Andelen borteboende elever i

Figur 3-2: Borteboende elever ved skolene våren 2026

Kilde: Elevdata våren 2026

spørreundersøkelsene gir derfor ikke nødvendigvis et representativt bilde av elevgruppen som helhet.

Imidlertid ser sammensetningen av borte- og hjemmeboende respondenter i hovedsak ut til å følge samme mønster som i elevdataene når det gjelder sentrale kjennetegn, som kjønn, trinn og studieretning. Spørreundersøkelsene gir dermed et nyttig grunnlag for å belyse elevenes egne erfaringer, særlig knyttet til det å bo borte, trivsel, mestring, motivasjon og deltakelse i aktivitetstilbud.

Estimater på andel borteboere basert på andre datakilder

Det finnes ikke nasjonale registre med opplysninger om antall eller andel borteboende elever (Nordland fylkeskommune, 2023). Elevdataene er derfor den viktigste kilden til å anslå omfanget av borteboende elever i Nordland. Samtidig registreres bostatus manuelt i skolenes registre, og det kan derfor forekomme feil eller mangler i datagrunnlaget. Vi har derfor sett til andre informasjonskilder for å vurdere om estimatet på 13–14 prosent borteboende elever fremstår som rimelig.

Befolkningstall fra SSB for både 2025 og 2026 viser at om lag 11 prosent av ungdom i videregående skolealder i Nordland bor i kommuner uten en videregående skole lokalisert i kommunen (SSB, 2026). Dette tilsvarer rundt 650 elever, målt opp

mot det totale antallet vg1- og vg2-elever i Nordland per 1. oktober 2025 (Utdanningsdirektoratet, 2026).

Hvorvidt det finnes en videregående skole i elevens hjemkommune, er ikke nødvendigvis et presist mål på om eleven bor hjemme eller borte.

Borteboerstatus avhenger av flere forhold enn skoletilbudet i egen kommune. For eksempel kan elever fra kommuner uten en videregående skole ha relativt kort reisevei til en skole i en nabokommune. Samtidig kan elever i kommuner med videregående skole ha lang reisevei innenfor egen kommune, eller velge et utdanningsprogram som ikke tilbys lokalt. Se kapittel 3.3 for en nærmere omtale av årsaker til at elever bor borte. Anslaget på 11 prosent bør derfor tolkes med forsiktighet, og vi vurderer det som et nedre anslag for omfanget av borteboende elever.

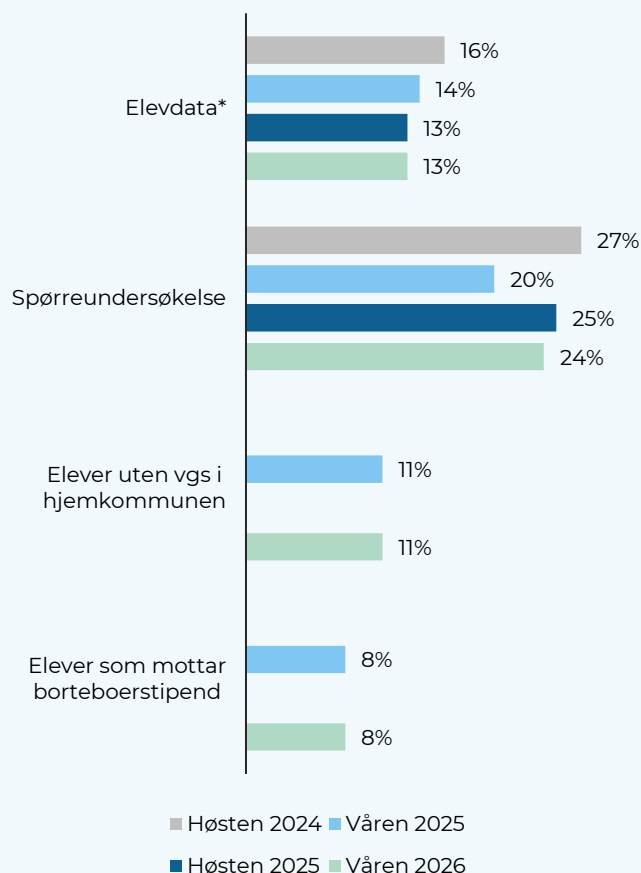
Tall vi har fått tilsendt fra Lånekassen, viser at 437 elever i målgruppen, slik den er definert i denne kartleggingen, mottok borteboerstipend i skoleåret 2024/25. Tilsvarende tall for skoleåret 2025/26 var 427 elever. Dette tilsvarer i overkant av 8 prosent av elevgrunnlaget i begge skoleår.⁸

Borteboerstipend er for elever i videregående opplæring som er under 21 år, ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse, og som ikke kan bo hjemme mens de går på skolen. For å ha rett til stipend må det som hovedregel være minst fire mil mellom hjemmet og skolen, eller eleven må bruke tre timer eller mer per dag på reise til og fra skolen. Elever kan også få borteboerstipend dersom særlige forhold i hjemmet gjør at de ikke kan bo hjemme. Stipendet er ikke behovsprøvd, og tildeles uavhengig av elevens eller familiens økonomiske situasjon (Lånekassen).

Vi vurderer også 8 prosent som et nedre anslag for omfanget av borteboende elever i Nordland. Det kan være flere grunner til at antallet mottakere av borteboerstipend er lavere enn antallet elever som er registrert som borteboende i elevdataene. En mulig forklaring er at ikke alle borteboende elever oppfyller vilkårene for borteboerstipend. En annen forklaring er at ikke alle elever som oppfyller vilkårene, søker om stipend. Erfaringer fra andre stipendordninger viser at elever ikke alltid søker om støtte selv om de kan ha rett på den. Dette kan skyldes at de ikke kjenner til ordningen, eller at de ikke fullfører søknadsprosessen. For eksempel viser tall fra Lånekassen at én av ti elever i videregående opplæring ikke mottar utstyrsstipendet, ofte fordi de ikke søker eller ikke signerer avtalen (Giske, 2023). I Innlandet fylkeskommune, som i skoleåret

⁸ Andelen er beregnet ved å dele antall stipendmottakere på antall elever i utvalget fra elevdata våren 2025 og våren 2026.

Figur 3-3: Anslag på andel borteboere fra ulike informasjonskilder

Kilde: Elevdata og spørreundersøkelse høsten 2024, våren 2025, høsten 2025 og våren 2026, Lånekassen, SSB tabell
*I analysene av elevdata fra høsten 2024 inngår kun 11 av 16 skoler (se vedlegg A).

2024/25 tilbød et eget stipend for borteboende elever i videregående opplæring, hadde bare rundt halvparten av de antatt kvalifiserte elevene søkt rett før fristen (Espeland, 2025).

Endring i bostatus

Elever kan endre bostatus i løpet av videregående opplæring. Det betyr at en elev kan gå fra å bo hjemme til å bo borte, eller fra å bo borte til å flytte hjem igjen. Endringer kan skje både mellom skoleår og i løpet av samme skoleår.

For å undersøke endringer mellom trinn sammenligner vi vg2-elevenes bostatus høsten 2025 med deres bostatus på vg1 våren 2025. Dette viser hvor mange som hadde samme bostatus på vg1 og vg2,

og hvor mange som endret bostatus mellom trinnene.

Blant vg2-elevene som var registrert som borteboende høsten 2025, var 42 prosent også registrert som borteboende på vg1 våren 2025. De resterende 58 prosentene var registrert som hjemmeboende på vg1 våren 2025. Det betyr at mange av elevene som var registrert som borteboende på vg2, var registrert som hjemmeboende på vg1.

Motsatt overgang ser ut til å være langt mindre vanlig. Blant vg2-elevene som var registrert som hjemmeboende høsten 2025, var 99 prosent også registrert som hjemmeboende på vg1 våren 2025.

Spørreundersøkelsene viser det samme overordnede mønsteret som elevdataene når det gjelder endring i bostatus mellom trinn. Dette gjelder både hvor stor andel som endrer bostatus, og hvilken retning endringene går i. Samlet tyder resultatene på at en del elever flytter hjemmefra mellom vg1 og vg2, og det er mindre vanlig å gå fra å bo borte til å flytte hjem.

Endringer i bostatus ser ut til å være mindre vanlig i løpet av samme skoleår enn mellom skoleår. De fleste elever har samme bostatus om våren som de hadde om høsten. Blant vg2-elevene som var registrert som borteboende våren 2026, var 98 prosent også registrert som borteboende ved starten av skoleåret høsten 2025. Blant vg2-elevene som var registrert som hjemmeboende våren 2026, var nesten alle også registrert som hjemmeboende høsten 2025. Det samme mønsteret gjelder for vg1-elevene. Også i spørreundersøkelsene oppgir de fleste respondentene samme bostatus som semesteret før innad i samme skoleår.

Samlet tyder datakildene på at elevenes bostatus stort sett er stabil i løpet av samme skoleår. Det skjer flere endringer mellom skoleår, særlig fra vg1 til vg2. Endringene går oftest i retning av at elever flytter hjemmefra. Ved analyser over tid må vi derfor ta høyde for at gruppene av borteboende og hjemmeboende elever ikke nødvendigvis består av de samme elevene på ulike måletidspunkt.

3.2 Hva kjennetegner borteboere?

Andelen borteboende elever er høyere på vg2 enn på vg1, og borteboende elever går i større grad på yrkesfaglige utdanningsprogram enn hjemmeboende elever. Det er også en noe høyere andel gutter blant borteboende elever..

Andelen borteboere øker fra vg1 til vg2

Elevdataene fra våren 2026 viser at 10 prosent av vg1-elevene og 18 prosent av vg2-elevene var registrert som borteboende (Figur 3-6). Det samme mønsteret kommer frem i elevdataene fra de øvrige analysetidspunktene i kartleggingsperioden, og i spørreundersøkelsene. Samlet tyder dette på at borteboerandelen er høyere blant elever på vg2 enn blant elever på vg1. Dette samsvarer også med det skolene formidlet i intervjuene.

I intervjuene med skolene ble det pekt på flere mulige forklaringer på at andelen borteboende elever øker utover i opplæringsløpet. En mulig forklaring er at enkelte elever må bytte skole underveis fordi utdanningsprogrammet de følger, ikke tilbys på høyere trinn ved skolen de startet på. Dette innebærer at noen elever først får behov for å flytte hjemmefra når de går videre til vg2 eller vg3. Skolene viste også til at andelen borteboende elever ofte øker på vg3 dersom skolen tilbyr landslinjer, ettersom disse rekrutterer elever fra et større geografisk område. I tillegg ble det trukket frem at noen elever først blir borteboende på vg2 fordi de da er blitt litt eldre og tryggere, samtidig som både elevene og foreldrene har fått bedre kjennskap til skolen, miljøet og medelevene. Overordnede årsaker til at elever bor borte er omtalt i kapittel 3.3.

Varighet på borteboertilværelsen varierer mellom trinn

Spørreundersøkelsene viser at varigheten på borteboertilværelsen varierer mellom elever på vg1 og vg2. Blant borteboende vg1-elever høsten 2025 oppga 90 prosent at de hadde bodd borte i mindre enn seks måneder. Dette er forventet, ettersom dette var første semester på vg1 for denne elevgruppen. Våren 2026 oppga 84 prosent av de borteboende vg1-elevene at de hadde bodd borte mellom seks måneder og ett år (Figur 3-4). Dette tyder på at de fleste borteboende vg1-elevene flyttet hjemmefra ved oppstarten av skoleåret.

Blant borteboende vg2-elever er det vanligere å ha bodd borte over lengre tid. Høsten 2025 oppga 55 prosent at de hadde bodd borte i mer enn ett år, mens 42 prosent hadde bodd borte i mindre enn seks måneder. Dette tyder på at mange av de borteboende vg2-elevene også var borteboende på vg1, samtidig som en betydelig andel først ble borteboende ved overgangen til vg2. Våren 2026 hadde andelen som hadde bodd borte i mer enn ett år økt til 62 prosent (Figur 3-5).

Samlet sett støtter resultatene bildet av at noen elever flytter hjemmefra ved oppstarten av videregående opplæring, mens andre først blir borteboende ved overgangen til vg2. Dette

samsvarer med at andelen borteboende elever er høyere på vg2 enn på vg1..

Litt flere gutter enn jenter

Elevdataene fra våren 2026 viser at det er en noe høyere andel gutter blant borteboende elever enn blant hjemmeboende elever (Figur 3-7). Blant borteboende elever er 54 prosent gutter og 46 prosent jenter. Blant hjemmeboende elever er fordelingen 52 prosent gutter og 48 prosent jenter.

Det samme mønsteret kommer frem i elevdataene fra de øvrige analysetidspunktene i kartleggingsperioden.

Yrkesfag er vanligere blant de borteboende elevene

Som omtalt i kapittel 2 går flertallet av elevene i Nordland på yrkesfaglige utdanningsprogram. Elevdataene viser at dette særlig gjelder borteboende elever. Gjennom hele kartleggingsperioden er andelen som går på yrkesfag, høyere blant borteboende elever enn blant hjemmeboende elever, både på vg1 og vg2. Det samme mønsteret kom frem i spørreundersøkelsene.

Elevdataene fra våren 2026 viser at 77 prosent av de borteboende vg1-elevne går på yrkesfag, mens 23 prosent går på studieforberedende. Blant hjemmeboende vg1-elever er fordelingen 60 prosent på yrkesfag og 40 prosent på studieforberedende (Figur 3-8).

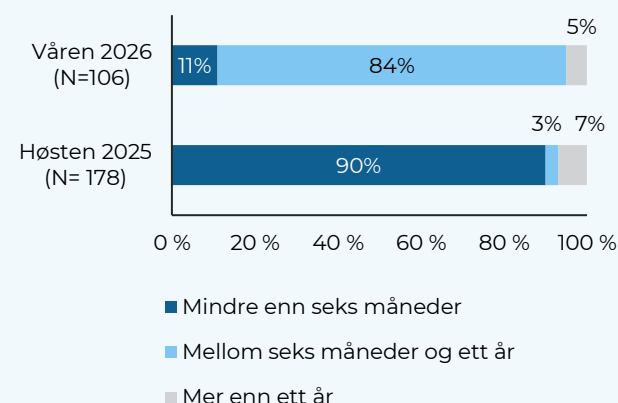
Det samme mønsteret gjelder for vg2-elevne, selv om andelen på studieforberedende er noe høyere enn på vg1. Blant borteboende vg2-elever går 75 prosent på yrkesfag og 25 prosent på studieforberedende. Blant hjemmeboende vg2-elever er fordelingen 51 prosent på yrkesfag og 49 prosent på studieforberedende (Figur 3-9).

Økningen i andelen som går på studieforberedende fra vg1 til vg2 kan blant annet skyldes at enkelte elever bytter utdanningsprogram underveis, eller at frafallet er høyere på yrkesfaglige utdanningsprogram enn på studieforberedende utdanningsprogram, som omtalt i kapittel 2.5.

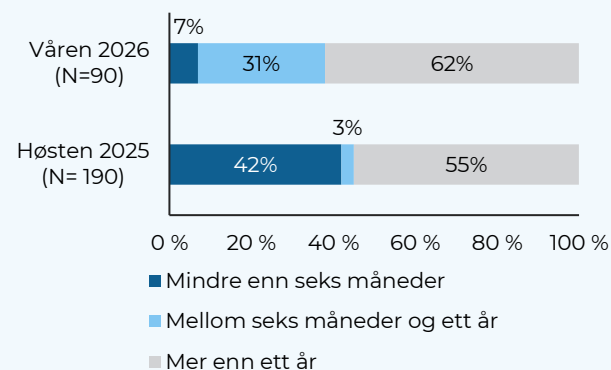
De fleste borteboere bor borte fem dager i uken

Spørreundersøkelsen våren 2026 viser at de fleste borteboende elevene bor borte fem dager i uken. Dette gjelder 56 prosent av de borteboende respondentene. Videre oppgir 23 prosent at de bor borte hele uken, inkludert både lørdag og søndag, mens 9 prosent oppgir at de bor borte seks dager i uken. De øvrige respondentene oppgir at de bor borte fire dager eller færre i uken (Figur 3-11).

Figur 3-4: Varighet på borteboertilværelsen blant vg1-elever skoleåret 2025/26

Figur 3-5: Varighet på borteboertilværelsen blant vg2-elever skoleåret 2025/26

Kilde: Spørreundersøkelse høsten 2025 og våren 2026

Det samme hovedmønsteret kom frem i de øvrige spørreundersøkelsene i kartleggingsperioden. Samlet tyder dette på at mange borteboende elever reiser hjem i helgene, men at en betydelig andel også bor borte hele uken. Dette kan gjenspeile forskjeller i reiseavstand, kollektivtilbud, familiesituasjon og elevenes tilknytning til hjemstedet.

Andre kjennetegn

Én av skolene pekte i intervju på at borteboende elever ikke kan sammenlignes med hjemmeboende elever, da det foreligger en seleksjonseffekt. Med dette mente informanten at elever med utfordringer oftere kan bli boende hjemme hos foreldrene for å få tettere oppfølging. Dette er imidlertid forhold som ikke framgår av våre datakilder.

3.3 Hvorfor bor elever borte?

I intervjuene med skolene har det fremkommet at bostatus i stor grad henger sammen med strukturelle og geografiske forhold. Lang reisevei har ofte blitt trukket frem som en praktisk barriere, særlig i områder med spredt bosetting og begrenset kollektivtilbud. I slike tilfeller er daglig pendling vanskelig å gjennomføre. For noen elever kan dette bli tydelig først etter skolestart eller mellom trinn, og føre til at de flytter hjemmefra underveis i skoleløpet.

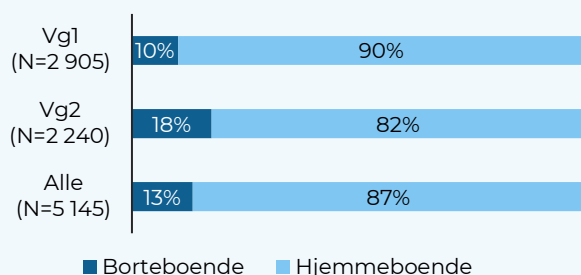
Skolene viser også til at andelen borteboende elever varierer med hvilke utdanningstilbud skolen har. Elever kan måtte flytte hjemmefra for å følge en bestemt yrkesfaglig spesialisering, eller fordi

utdanningsprogrammet ikke videreføres på høyere trinn ved skolen de startet på. Elever kan også få eller bytte skoleplass underveis, noe som kan føre til at de enten flytter hjemmefra eller flytter hjem igjen, avhengig av hvor skolen ligger.

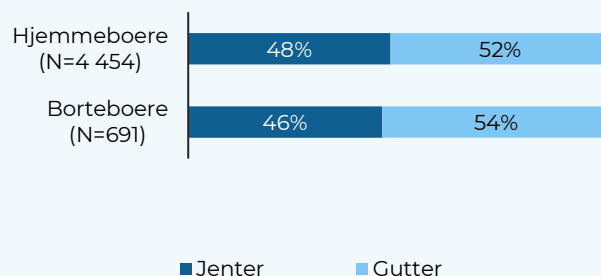
Skoler med landslinjer eller landsdekkende tilbud har ofte borteboende elever fra hele landet. Dette er programområder som bare finnes ved én eller noen få skoler nasjonalt, og der søker stiller likt ved inntak uavhengig av hvilket fylke de bor i. Ved skoler uten slike tilbud kommer borteboende elever i hovedsak fra nærliggende kommuner.

For noen elever er det å bo borte også et aktivt valg, og ikke bare en praktisk nødvendighet. Skolene beskrev at dette kan handle om ønske om større selvstendighet, sosial frihet eller tilgang til et større

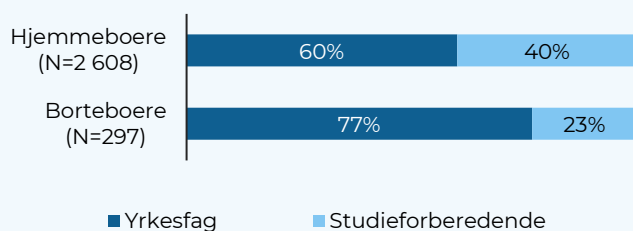
Figur 3-6: Bosituasjon for elever etter trinn våren 2026

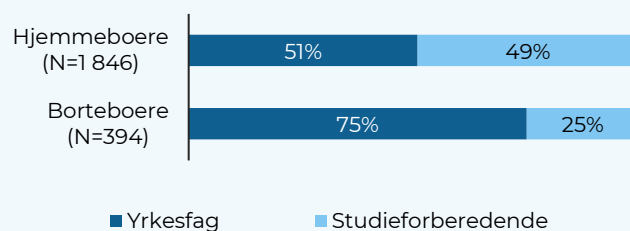
Figur 3-7: Kjønnsfordeling etter bostatus våren 2026

Figur 3-8: Utdanningsretning blant vg1-elever våren 2026

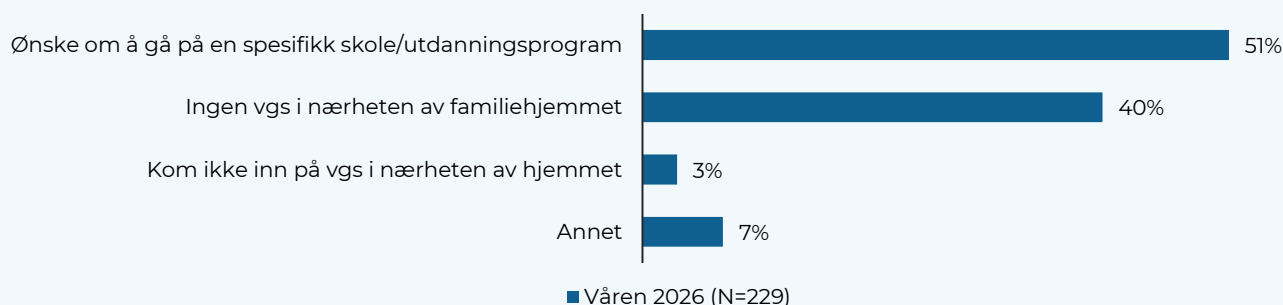

Figur 3-9: Utdanningsretning blant vg2-elever våren 2026

Kilde: Elevdata våren 2026

Figur 3-10: Hva er årsaken til at du bor helt eller delvis borte fra dine foresatte?

Kilde: Spørreundersøkelse våren 2026

og mer variert skolemiljø. Dette ble særlig trukket frem for elever fra små kommuner, der det å flytte hjemmefra også kan gi mulighet for en ny start. Slike vurderinger kan endre seg etter hvert som elevene blir eldre og mer modne. Samtidig kan enkelte oppleve at det å bo borte blir mer krevende enn forventet, og derfor flytte hjem igjen.

Resultatene fra spørreundersøkelsene støtter dette bildet. I spørreundersøkelsen våren 2026 oppgir over 90 prosent av borteboende elever forhold knyttet til skole- eller utdanningstilbud som årsak til at de bor helt eller delvis borte fra foresatte (Figur 3-10). Av disse oppgir omtrent halvparten at de ønsket å gå på en bestemt skole eller et bestemt utdanningsprogram, mens 40 prosent oppgir at de bor borte fordi det ikke finnes en videregående skole i nærheten av familiehjemmet. I tillegg oppgir 3 prosent at de ikke kom inn på en videregående skole i nærheten. De øvrige årsakene utgjør til sammen 7 prosent, og omfatter blant annet familieforhold, ønske om å flytte hjemmefra eller ønske om å bo med kjæreste. Det samme hovedmønsteret kommer også frem i de øvrige spørreundersøkelsene i kartleggingsperioden (Figur 3-10)

3.4 Bosituasjon

I intervjuene med skolene ble det gitt inntrykk av at de fleste borteboende elever finner et sted å bo uten større problemer. Elevene orienterer seg i stor grad på egen hånd, blant annet gjennom egne nettverk og sosiale medier. Samtidig uttrykte de fleste skolene motvilje mot å formidle konkrete boligtilbud, da dette kan skape forventninger om at skolen kvalitetssikrer boligene. Flere skoler opplyste likevel at de i enkelttilfeller har bistått elever som har hatt utfordringer med å finne bolig.

Noen skoler nevnte at konkurransen om rimelige boliger kan være stor, særlig i områder med høy turistaktivitet eller nærhet til høyere utdanningsinstitusjoner. Det ble også nevnt at et godt tilbud av studentboliger til studenter i høyere utdanning kan bidra til å avlaste presset på det private leiemarkedet, og dermed gjøre det enklere for elever i videregående opplæring å finne egnet bosted.

Spørreundersøkelsen våren 2026 viser at 56 prosent av de borteboende elevene bor i hybel eller hybelhus, 25 prosent i leilighet eller sokkelleilighet, 10 prosent i hus og 8 prosent i internat eller elevhjem (Figur 3-12). Det overordnede mønsteret har vært stabilt gjennom kartleggingsperioden. Hybel eller hybelhus er den vanligste boformen blant borteboende elever. Samtidig har andelen som oppgir dette alternativet, gått noe ned, fra 64 prosent høsten 2024 til 56 prosent våren 2026. I samme periode har andelen som oppgir at de bor i leilighet

eller sokkelleilighet, økt noe. Det har også vært mindre økninger i andelen som oppgir hus og internat eller elevhjem.

I spørreundersøkelsen våren 2026 oppgir 45 prosent av de borteboende elevene at de bor sammen med venner, bekjente eller i kollektiv, mens 35 prosent oppgir at de bor alene. Videre oppgir 17 prosent at de bor med slektninger (Figur 3-13). Det overordnede mønsteret har vært stabilt gjennom kartleggingsperioden, ved at det vanligste er å bo sammen med venner, bekjente eller i kollektiv. Samtidig har andelen som oppgir dette alternativet, gått noe ned. I samme periode har andelen som oppgir at de bor alene eller sammen med slektninger, økt noe.

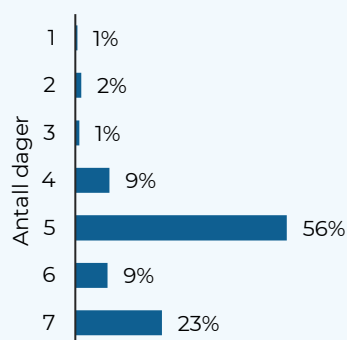
Spørreundersøkelsen våren 2026 viser at de fleste borteboende elevene leier bolig av en privat utleier. Dette gjelder 69 prosent av respondentene. Videre oppgir 10 prosent at de leier kommunal eller offentlig bolig, 8 prosent at de bor i bolig som de selv eller foresatte eier, og 9 prosent at de ikke vet hvilket leie- eller eierforhold som gjelder (Figur 3-14).

Vi ser en tilsvarende overordnet fordeling gjennom hele kartleggingsperioden. Resultatene fra spørreundersøkelsen høsten 2025 skiller seg likevel noe ut, med en lavere andel som oppgir privat utleie og en høyere andel som oppgir kommunal eller offentlig bolig. Dette kan ha sammenheng med at Nordland fylkeskommune i 2025 inngikk avtale med Studentinord om leie av hybler i Bodø.

Dette mønsteret kommer ikke like tydelig frem i spørreundersøkelsen våren 2026. Forskjellen mellom høsten 2025 og våren 2026 bør imidlertid tolkes med forsiktighet. Det kan være en vedvarende økning i andelen som oppgir kommunalt eller offentlig leieforhold, men dette fanges ikke nødvendigvis fullt ut i resultatene fra våren 2026. Dette kan ha sammenheng med at respondentgrunnlaget skiller seg mellom de to undersøkelsene. Våren 2026 var det færre respondenter samlet sett, og en lavere andel av respondentene var tilknyttet Bodø videregående skole.

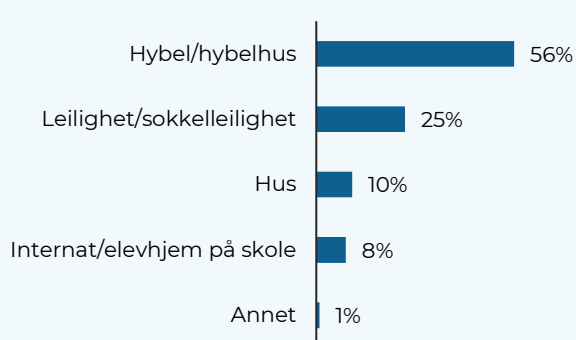
Gjennom kartleggingsperioden har vi sett at omtrent ni av ti borteboende elever finansierer bo-utgiftene gjennom borteboerstipend fra Lånekassen, og i overkant av fire av ti får økonomisk støtte hjemmefra. Over én av fire har deltidsjobb, mens svært få oppgir at de har tatt opp lån (Figur 3-15). Når det gjelder boligens egnethet for skolearbeid, vurderer de fleste borteboende elevene boligen som egnet (Figur 3-16). Eksempler på forhold som bidrar til egnethet, er tilgang til skrivebord, stol og arbeidsro.

Figur 3-11: Hvor mange dager i uken bor du vanligvis borte fra dine foresatte?

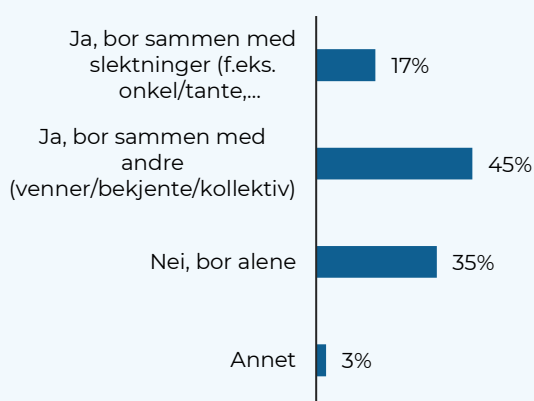
N=187

Figur 3-12: Hvordan vil du kategorisere boligen du bor i når du ikke bor med dine foresatte?

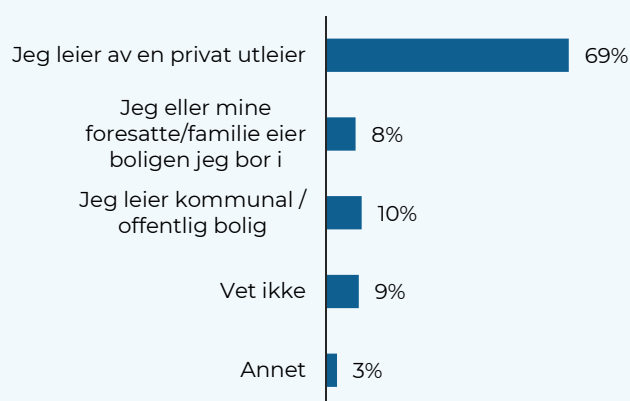
N=228

Figur 3-13: Bor du sammen med noen når du bor borte fra dine foresatte?

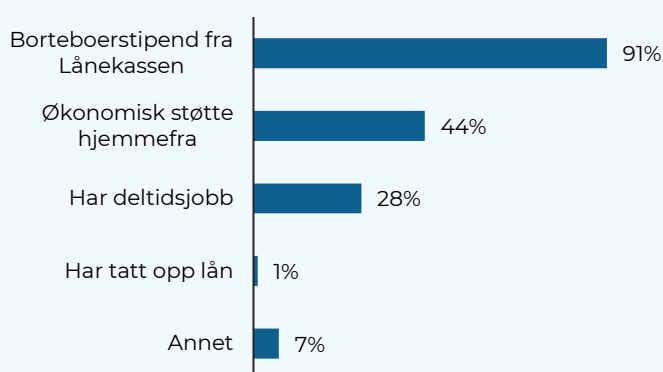
N=175

Figur 3-14: Hva slags leie-/eierforhold kjennetegner din bosituasjon borte fra dine foresatte?

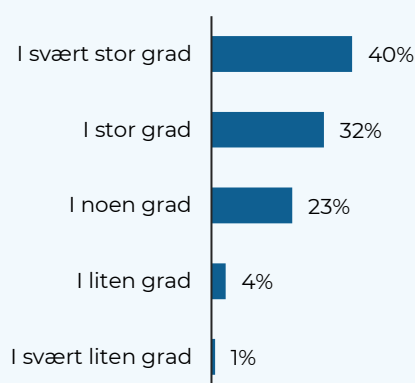
N=226

Figur 3-15: Hvordan finansierer du borteboerstipendene dine? (Flere svar mulig)

N=184

Figur 3-16: Er boligen der du er borteboer egnet for skolearbeid (for eksempel med arbeidsro, skrivebord og stol, mv.)?

N=226

Kilde: Spørreundersøkelse våren 2026.

4. Trivsel, motivasjon og mestring

Elever i videregående opplæring i Nordland trives generelt godt og opplever høy grad av motivasjon og mestring. Borteboende elever oppgir noe lavere trivsel og mestring på skolen enn hjemmeboende elever, men forskjellene er små. Forskjellene er enda mindre når elevene vurderer trivsel med medelever i klassen. Blant borteboende elever varierer både ønsket om å bo borte og trivselen med bosituasjonen etter hvorfor de bor borte. Elever som bor borte for å gå på en bestemt skole eller et bestemt utdanningsprogram, oppgir noe høyere trivsel med bosituasjonen enn elever som bor borte fordi det ikke finnes en videregående skole i nærheten av familiehjemmet.

4.1 Trivsel med å bo borte

I intervjuene med skolene fremkom det at mange borteboende elever er godt forberedt på at de må flytte hjemmefra for å gjennomføre videregående opplæring. Ifølge skolene er dette ofte elever som har «visst hele livet» at de må flytte for å ta videregående utdanning, og som derfor møter situasjonen med realistiske forventninger og god tilpasningsevne. Samtidig viser spørreundersøkelsene at både ønsket om å bo borte og trivselen med bosituasjonen varierer mellom elever.

Spørreundersøkelsene gjennom kartleggingsperioden viser at elever som bor borte fordi det ikke finnes en videregående skole i nærheten av familiehjemmet, har noe lavere ønske om å bo borte enn elever som bor borte for å gå på en bestemt skole eller et bestemt utdanningsprogram.

I spørreundersøkelsen våren 2026 oppgir 45 prosent i førstnevnte gruppe at de ønsker å bo borte i tilsvarende omfang som de gjør i dag. Samtidig svarer 22 prosent at de ønsker å bo borte i mindre omfang enn de faktisk gjør, mens 33 prosent helst ville bodd hjemme dersom det var mulig (Figur 4-1).

Blant elever som bor borte for å gå på en bestemt skole eller et bestemt utdanningsprogram, oppgir 47 prosent våren 2026 at de ønsker å bo borte i tilsvarende omfang som de gjør i dag. Videre svarer 30 prosent at de ønsker å bo borte i mindre omfang

enn de faktisk gjør, mens 23 prosent helst ville bodd hjemme dersom det var mulig (Figur 4-1).

Det samme mønsteret kommer frem i spørsmål om trivsel med bosituasjonen. Elever som bor borte fordi det ikke finnes en videregående skole i nærheten av familiehjemmet, oppgir gjennomgående noe lavere trivsel enn elever som bor borte for å gå på en bestemt skole eller et bestemt utdanningsprogram. I spørreundersøkelsen våren 2026 svarer 69 prosent i førstnevnte gruppe at de trives «svært godt» eller «godt» med å bo borte. Tilsvarende andel blant elever som bor borte for å gå på en bestemt skole eller et bestemt utdanningsprogram, er 79 prosent (Figur 4-3).

4.2 Trivsel i skolehverdagen

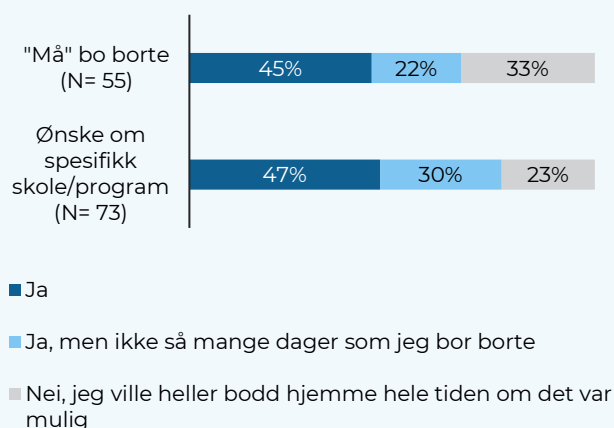
Skolene har overordnet inntrykk av at elevene trives i skolehverdagen, og at det er små eller ingen forskjeller mellom borteboende og hjemmeboende elevers trivsel.

Samtidig fortalte enkelte skoler at noen borteboende elever ikke ønsker å bli definert som «borteboere». Ifølge skolene kan dette henge sammen med at betegnelsen for enkelte elever har negative assosiasjoner, blant annet knyttet til økonomiske utfordringer. Andre skoler kjente ikke igjen dette blant sine elever.

Resultatene fra spørreundersøkelsene viser at trivselen blant elevene generelt er høy, både på skolen og i samvær med medelever. I spørreundersøkelsen våren 2026 svarte 80 prosent av borteboende elever og 87 prosent av hjemmeboende elever at de trives «godt» eller «svært godt» på skolen. Andelen som svarer «svært godt», er lik i begge grupper, med 47 prosent. Forskjellen mellom gruppene skyldes først og fremst at en større andel hjemmeboende elever svarer «godt», mens en noe større andel borteboende elever oppgir lavere trivsel (Figur 4-2).

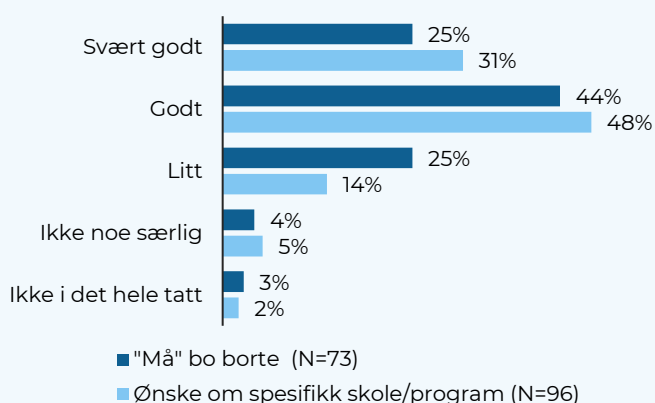
Når det gjelder trivsel med elevene i klassen eller gruppen, er forskjellene mellom borteboende og hjemmeboende elever gjennomgående mindre. I spørreundersøkelsen våren 2026 svarte 86 prosent av borteboende elever og 87 prosent av hjemmeboende elever at de trives «godt» eller «svært godt» sammen med medelevene. Andelen som svarer «svært godt», er noe høyere blant borteboende elever, med 50 prosent, mot 48 prosent blant hjemmeboende elever (Figur 4-4).

Figur 4-1: Ønsker du å bo borte fra dine foresatte?

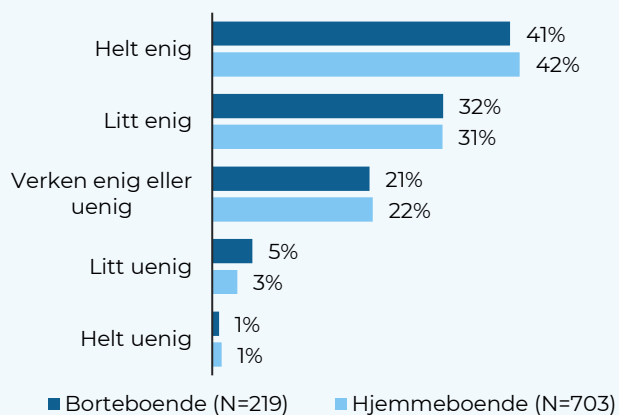
Med elever som «Må» bo borte menes elever som ikke har en videregående skole i nærheten av familiehjemmet.

Figur 4-3: Hvordan trives du med å bo borte?

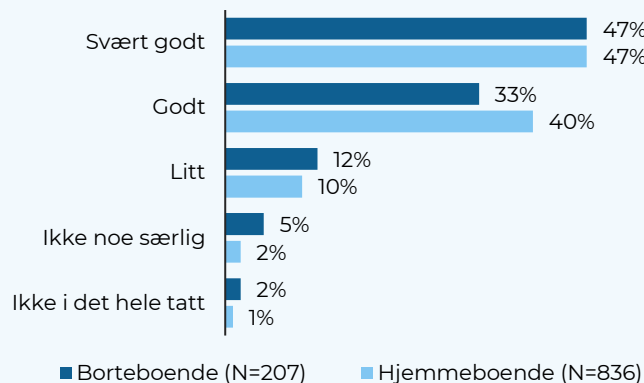

Med elever som «Må» bo borte menes elever som ikke har en videregående skole i nærheten av familiehjemmet.

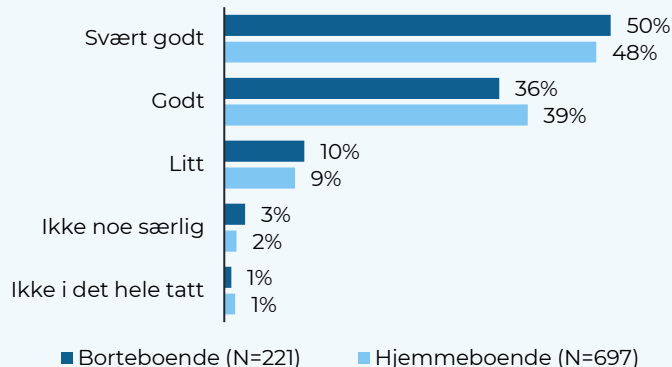
Figur 4-5: Påstand: Jeg er fornøyd med elev- og lærlingetjenesten på skolen

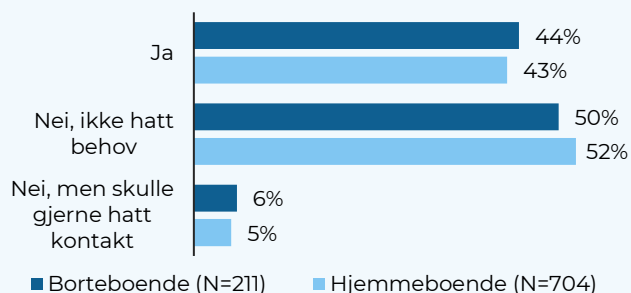
Figur 4-2: Påstand: Jeg trives på skolen

Figur 4-4: Påstand: Jeg trives sammen med elevene i gruppen/ klassen min

Figur 4-6: Har du i løpet av det siste skoleåret hatt kontakt med rådgiver/karriererådgiver på skolen?

Kilde: Spørreundersøkelse våren 2026

4.3 Motivasjon og mestring i skolehverdagen

Skolene har et overordnet inntrykk av at det er små eller ingen forskjeller mellom borteboende og hjemmeboende elevers motivasjon og mestring. Enkelte skoler trakk i intervjuene frem at det å bo borte kan gi elevene økt selvstendighet og opplevelse av mestring, fordi de i større grad må klare seg uten den daglige oppfølgingen fra foresatte.

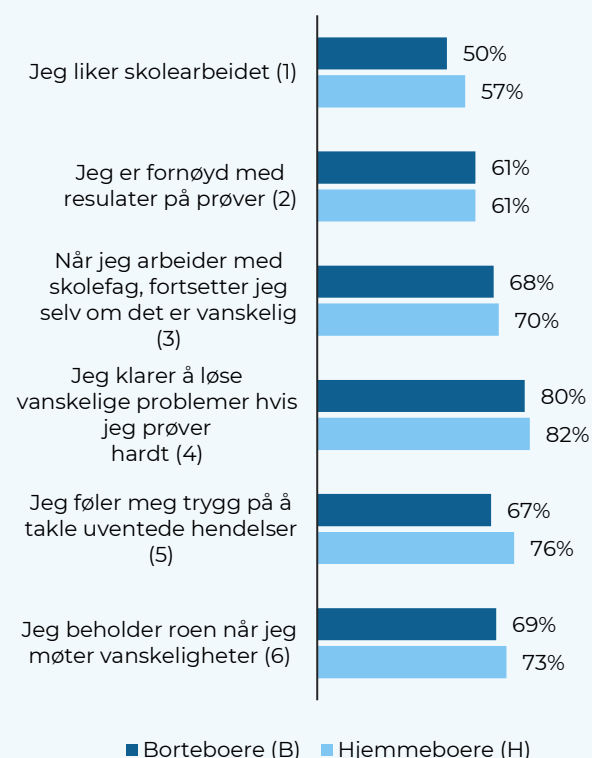
Spørreundersøkelsene viser at både borteboende og hjemmeboende elever i stor grad opplever motivasjon og mestring i skolearbeidet. Andelen som svarer «helt enig» eller «litt enig» på påstander om innsats, faglig selvtrillit og håndtering av utfordringer, er høy i begge grupper.

I spørreundersøkelsen våren 2026 svarer 80 prosent av borteboende elever og 82 prosent av hjemmeboende elever at de klarer å løse vanskelige problemer hvis de prøver hardt. Videre svarer 68 prosent av borteboende elever og 70 prosent av hjemmeboende elever at de fortsetter å arbeide med skolefag selv om det er vanskelig (Figur 4-7).

Selv om forskjellene mellom gruppene er små, er andelen som er enig noe lavere blant borteboende elever enn blant hjemmeboende elever for de fleste påstandene. I spørreundersøkelsen våren 2026 er forskjellen størst for påstanden om å føle seg trygg på å takle uventede hendelser. Her svarer 67 prosent av borteboende elever og 76 prosent av hjemmeboende elever at de er «helt enig» eller «litt enig». Borteboende elever sier seg også sjeldnere enige i påstanden om at de liker skolearbeidet, med 50 prosent mot 57 prosent blant hjemmeboende elever (Figur 4-7). Det samme hovedbildet går igjen i spørreundersøkelsene gjennom kartleggingsperioden, men forskjellene mellom gruppene er noe tydeligere høsten 2025 og våren 2026 enn i de to første undersøkelsene.

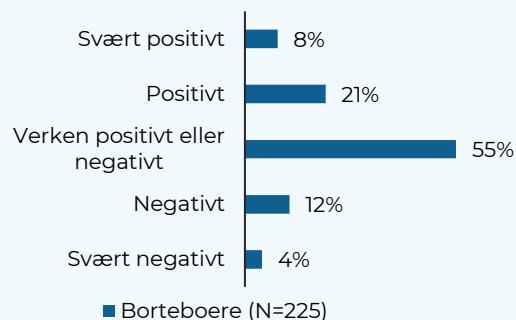
Borteboende elever er også spurt om hvordan det å bo borte påvirker motivasjonen for skolearbeid. I alle spørreundersøkelsene oppgir flertallet at bosituasjonen ikke påvirker motivasjonen i særlig grad. I spørreundersøkelsen våren 2026 svarer 55 prosent at det å bo borte verken påvirker motivasjonen positivt eller negativt. Samtidig oppgir 29 prosent at bosituasjonen påvirker motivasjonen positivt eller svært positivt, mens 16 prosent oppgir at den påvirker motivasjonen negativt eller svært negativt (Figur 4-8). Resultatene tyder dermed på at det å bo borte for de fleste ikke har tydelig betydning for motivasjonen, og at flere opplever positiv enn negativ påvirkning.

Figur 4-7: Påstander om motivasjon og mestring: Andel som er «Helt enig» eller «Litt enig»

Antall observasjoner: (1) N_B=207, N_H=638; (2) N_B=207, N_H=634; (3) N_B=205, N_H=633 (4) N_B=220, N_H=711; (5) N_B=221, N_H=700; (6) N_B=221, N_H=696

Figur 4-8: Hvordan påvirkes din motivasjon for skolearbeid av at du bor borte?

Kilde: Spørreundersøkelse våren 2026.

4.4 Oppfølging fra skolen og kontakt med familien

Resultatene fra spørreundersøkelsene viser at borteboende og hjemmeboende elever vurderer skolens oppfølgingstjenester relativt likt.

I spørreundersøkelsen våren 2026 svarer 73 prosent av både borteboende og hjemmeboende elever at de er «helt enig» eller «litt enig» i påstanden om at de er fornøyd med elev- og lærlingetjenesten ved skolen (Figur 4-5).

Også når det gjelder kontakt med rådgiver eller karriererådgiver, er forskjellene mellom gruppene små. I spørreundersøkelsen våren 2026 oppgir 44 prosent av borteboende elever og 43 prosent av hjemmeboende elever at de har hatt slik kontakt i løpet av det siste skoleåret. Omtrent halvparten i begge grupper oppgir at de ikke har hatt behov for kontakt, mens 6 prosent av borteboende elever og 5 prosent av hjemmeboende elever svarer at de gjerne skulle hatt kontakt (Figur 4-6).

For elever som bor borte, kan avstanden til familiehjemmet bidra til at jevnlig kontakt med foresatte og andre i familien blir mer krevende. Det er derfor naturlig å forvente at elever som bor borte hele uken, har mindre kontakt med familien enn elever som bor hjemme hele eller deler av uken. Dette mønsteret kommer frem i alle spørreundersøkelsene i kartleggingsperioden.

I spørreundersøkelsen våren 2026 oppgir over ni av ti borteboende elever at de har kontakt med foresatte eller andre i familien minst én dag i uken. Elever som bor borte hele uken, har noe sjeldnere kontakt enn elever som bor borte deler av uken. Blant elever som bor borte syv dager i uken, oppgir 67 prosent at de vanligvis snakker med foresatte

eller andre i familien flere dager i uken. Tilsvarende andel blant elever som bor borte én til seks dager i uken, er 81 prosent (Figur 4-9).

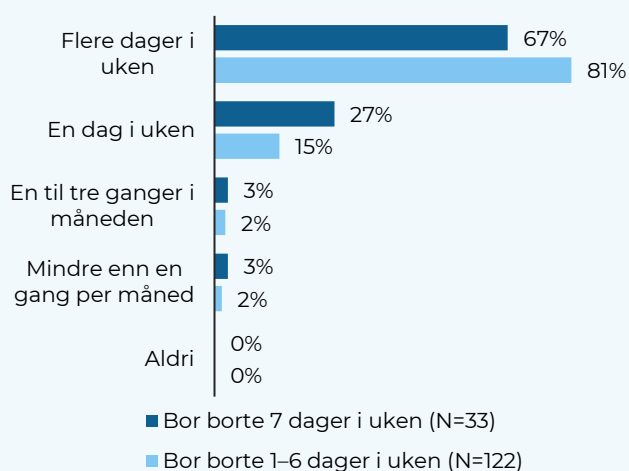
Elever som bor borte hele uken, reiser også sjeldnere hjem til familien. I spørreundersøkelsen 2026 oppgir 44 prosent av disse elevene at de vanligvis reiser hjem én til tre ganger i måneden, mens 47 prosent reiser hjem sjeldnere enn én gang per måned. Årsaker som oppgis, er blant annet lang reisevei, forhold i hjemmet og nærhet til kjæreste eller venner.

4.5 Kontakt med venner

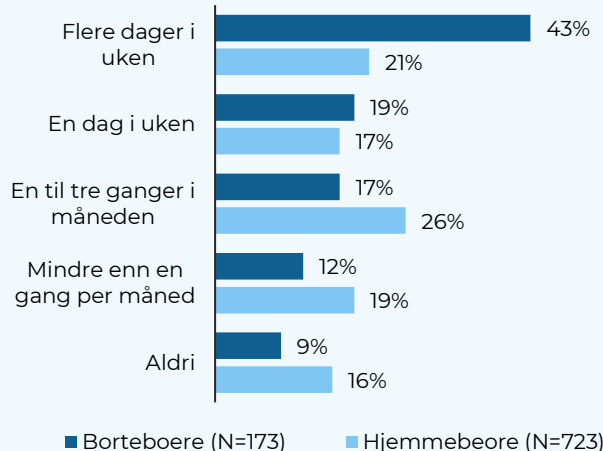
Borteboende elever oppgir gjennom hele kartleggingsperioden at de oftere har besøk av venner enn hjemmeboende elever. I spørreundersøkelsen våren 2026 oppgir 43 prosent av de borteboende elevene at de har besøk av venner flere dager i uken. Tilsvarende andel blant hjemmeboende elever er 21 prosent (Figur 4-10).

Dette kan henge sammen med at borteboende elever ofte bor nær skolen og andre elever, noe som kan gjøre det enklere å delta i sosiale aktiviteter etter skoletid. Flere skoler trakk i intervjuene særlig frem hybelhus og internat som arenaer der borteboende elever kan utvikle sosiale fellesskap utenom skoletiden. Skolene pekte samtidig på at lang reisevei kan gjøre det vanskelig for enkelte hjemmeboende elever å delta i aktiviteter og sosialt samvær etter skoletid.

Figur 4-9: Hvor ofte snakker du vanligvis med dine foresatte eller andre i familien?

Figur 4-10: Hvor ofte har du vanligvis besøk av venner hjemme / i boligen du bor i når du ikke bor med foresatte?

Kilde: Spørreundersøkelsen våren 2026

5. Deltakelse i aktivitetstilbud

Skolene tilbyr ulike aktiviteter etter skoletid, og legger vekt på å skape et inkluderende og faglig støttende miljø for elevene.

Borteboende elever har gjennomgående bedre kjennskap til og høyere deltakelse i slike tilbud enn hjemmeboende elever. De vurderer også aktivitetstilbudene som viktigere for egen trivsel.

I intervjuene med skolene fremkom det at alle skolene har ett eller flere aktivitetstilbud utenom ordinær undervisning. Innhold og omfang varierer, men tilbudene har som formål å styrke det sosiale miljøet og støtte elevenes faglige utvikling.

Skolene fortalte i intervjuene at aktivitetstilbudene i utgangspunktet skal være åpne for alle elever, uavhengig av bostatus. Samtidig er enkelte tilbud i større grad rettet mot borteboende elever, for eksempel kurs i å bo for seg selv eller i personlig økonomi. Skolene viste også til at økonomiske rammer kan begrense muligheten til å gi samme tilbud til hele elevgruppen, og at flere aktivitets-tilbud finansieres gjennom eksterne prosjektmidler.

Ifølge skolene er oppmøtet jevnt over godt, men deltakelsen påvirkes av flere forhold. Matservering ble særlig trukket frem som en viktig motivasjonsfaktor, ettersom tilbud som inkluderer måltider ofte har høyere oppslutning. I tillegg pekte skolene på at elevenes medvirkning i utformingen av aktivitetene, og avstanden mellom bosted og skole, kan ha betydning for deltakelsen.

Resultatene fra spørreundersøkelsene er i tråd med skolenes beskrivelser, og viser samtidig at funnene fra kartleggingen i 2022 fortsatt står seg (Oslo Economics, 2022). Borteboende elever har bedre kjennskap til og deltakelse i aktivitetstilbud enn hjemmeboende elever (Figur 5-1 og Figur 5-2).

I spørreundersøkelsen våren 2026 svarer 50 prosent av borteboende elever at skolen har et aktivitets-tilbud etter skoletid, mot 40 prosent av hjemmeboende elever. Blant elever som kjenner til at skolen har et tilbud, har 71 prosent av borteboende elever og 33 prosent av hjemmeboende elever deltatt (Figur 5-2).

Gratis skolefrokost er det mest kjente tilbudet i begge grupper (Figur 5-3). Dette oppgis av 65

prosent av borteboende elever og 63 prosent av hjemmeboende elever. Idrettsaktiviteter og lekseverksted er også relativt godt kjent. Kjennskapen til idrettsaktiviteter er noe høyere blant borteboende elever enn blant hjemmeboende elever, med henholdsvis 44 og 39 prosent. For lekseverksted er mønsteret motsatt, med 34 prosent blant borteboende elever og 45 prosent blant hjemmeboende elever. I tillegg har 19 prosent av borteboende elever og 18 prosent av hjemmeboende elever svart «annet». Her nevnes blant annet «åpen skole» med middagsservering og uformelle møteplasser som miljøkvelder.

Også blant elever som ikke kjenner til at skolen har aktivitetstilbud, er borteboende elever noe mer enige enn hjemmeboende elever i at slike tilbud er viktige for trivselen. I denne gruppen svarer 45 prosent av borteboende elever og 36 prosent av hjemmeboende elever at de er «helt enig» eller «litt enig» i påstanden (Figur 5-4).

Samlet tyder resultatene på at aktivitetstilbud utenom skoletid kan ha særlig betydning for borteboende elever. Dette kan henge sammen med at borteboende elever i større grad oppholder seg i nærheten av skolen også etter skoletid, og derfor har bedre mulighet til å delta i sosiale og faglige tilbud.

To nye tiltak som styrker tilbudet til borteboere

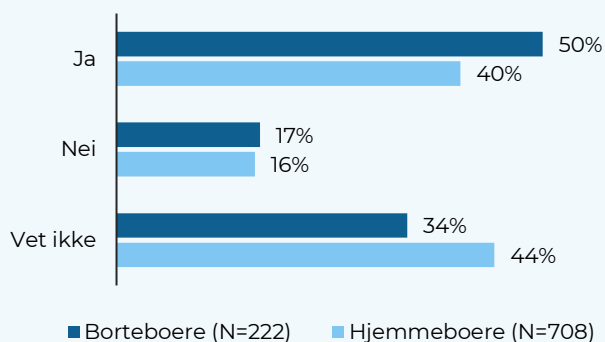
HYBELVERKET ERSTATTER HYBELSTUA

Hybelstua i Bodø var fram til årsskiftet 2024/2025 et tilbud for borteboende elever, med rimelige måltider og sosiale aktiviteter. I intervjuene med skolene ble tilbudet trukket fram som et viktig sosialt møtepunkt for denne elevgruppen. Hybelstua ble lagt ned som følge av budsjettkutt i Bodø kommune. Nordland fylkeskommune har besluttet å reetablere tilbudet under navnet Hybelverket. Tilbudet skal driftes av Bodø Røde Kors som en del av ungdomshuset Fellesverket (Bodø Nu, 2025).

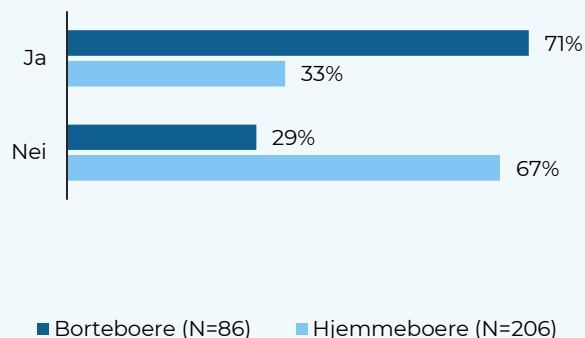
FRITIDSKORT FOR BORTEBOENDE ELEVER

Fra 2027 får borteboende elever ved både offentlige og private videregående skoler i Nordland et fritidskort fra Nordland fylkeskommune. Kortet gir elevene 1 500 kroner i året til aktiviteter innen kultur, idrett eller frivillighet. Formålet er å gjøre det enklere for borteboende elever å delta i aktiviteter etter skoletid, uavhengig av økonomisk situasjon. Ordningen skal også bidra til at elevene kan bygge sosiale nettverk og oppleve tilhørighet i lokalmiljøet. Fritidskortet starter som et forprosjekt i 2026 og skal være fullt innført i 2027 (Nordland fylkeskommune, 2025).

Figur 5-1: Har skolen du går på et aktivitetstilbud for elever etter skoletid?

Figur 5-2: Har du deltatt på et slikt aktivitetstilbud? (kun stilt til elever som svarer at skolen har et tilbud)

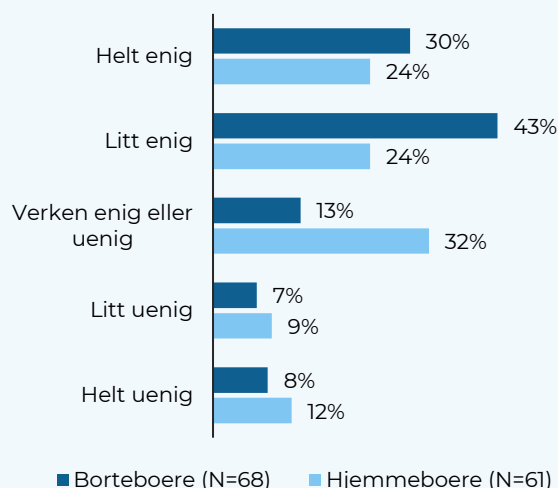

Figur 5-3: Hvilke aktivitetstilbud for elever utenom skoletid kjenner du til ved din skole? (Flere svar mulig)

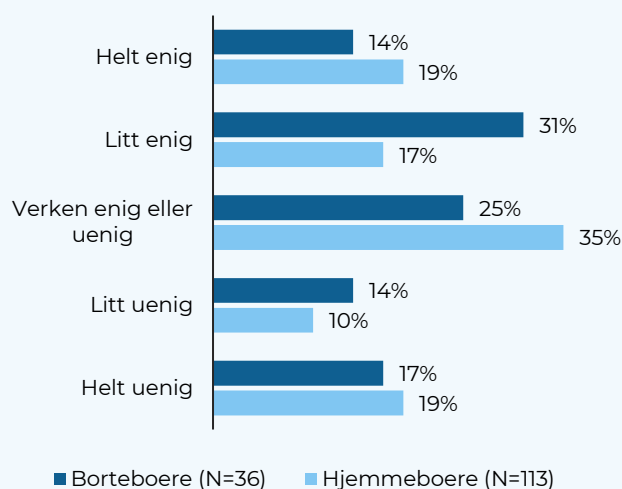

Figur 5-4: Påstand: Aktivitetstilbud utenom skoletid har vært / er viktig for min trivsel

Elever som har deltatt på aktivitetstilbud

Elever som ikke kjenner til at skolen har aktivitetstilbud

Kilde: Spørreundersøkelse våren 2026

6. Gjennomføring

Bedre registrering av bostatus gir et bedre grunnlag for å analysere forskjeller mellom borteboende og hjemmeboende elever.

Elevdataene viser at forskjellene i karakterer er små, og at de i stor grad må ses i sammenheng med elevsammensetningen, blant annet kjønn, studieretning og grunnskolepoeng. For fravær er mønsteret mer entydig.

Borteboende elever har gjennomgående noe høyere fravær enn hjemmeboende elever.

I intervjuene med skolene fremkom det at skolene samlet sett har inntrykk av at det er små eller ingen forskjeller i gjennomføring mellom borteboende og hjemmeboende elever. Dette gjelder både karakterer, fravær og andelen som fullfører og består opplæringen. Samtidig opplyste enkelte skoler at de er usikre på om bostatus har betydning for faglig prestasjon, fravær eller gjennomføring, og at de ikke har tilstrekkelig informasjon til å vurdere dette.

De fleste skolene gjennomfører ikke egne kartlegginger av forskjeller i gjennomføring mellom borteboende og hjemmeboende elever. Skolene trakk frem at oppfølgingen av enkeltelever generelt er godt strukturert og forankret, uavhengig av bostatus.

Flere skoler viste til at SiDE, Sikker deling av elevinformasjon, og det strukturerte IKO-arbeidet, identifisering, kartlegging og oppfølging, er sentrale verktøy i oppfølgingen av enkeltelever. SiDE brukes til å dokumentere og dele relevant elevinformasjon på en sikker måte, mens IKO er en arbeidsmåte der skolene jobber systematisk med å identifisere utfordringer tidlig, kartlegge bakenforliggende årsaker og iverksette målrettede tiltak. Skoler som oppga å ha særlig nytte av disse verktøyene, fortalte at de har tydelige rutiner, god forankring i skolens ledelse og at verktøyene er i aktiv bruk blant de ansatte. Oppfølgingen tilpasses individuelt ved behov, og skolene opplyste at de i liten grad ser en sammenheng mellom bostatus og behov for ekstra oppfølging.

Sammenlignet med intervjuene og spørreundersøkelsene utgjør elevdataene trolig det mest pålitelige grunnlaget for å analysere forskjeller i karakterer og fravær mellom elevgruppene,

ettersom de i mindre grad er utsatt for feilrapportering og seleksjonsproblematikk. Samtidig gir intervjuene og spørreundersøkelsene verdifulle tilleggssinnsikter, og bidrar til å nyansere funnene fra elevdataene. Funnene fra de kvalitative kildene samsvarer i stor grad med hovedmønstrene i elevdataene.

Sammenligninger av karakterer og fravær mellom semestre, trinn og skoleår må tolkes med varsomhet. Tallene for skoleåret 2024/25 gjelder hele skoleåret, mens tallene for skoleåret 2025/26 gjelder første semester. I tillegg kan elevenes bostatus endre seg over tid. Gruppene av borteboende og hjemmeboende elever består derfor ikke nødvendigvis av de samme elevene på ulike måletidspunkter..

6.1 Karakterer

Blant elever som gikk på vg1 skoleåret 2024/25, hadde borteboende elever et gjennomsnittlig karaktersnitt på 4,16, mens hjemmeboende elever hadde et snitt på 4,23 (Tabell 6-2 og Figur 6-1). Denne elevgruppen består i hovedsak av elever som ved normert progresjon begynte i videregående opplæring høsten 2024.

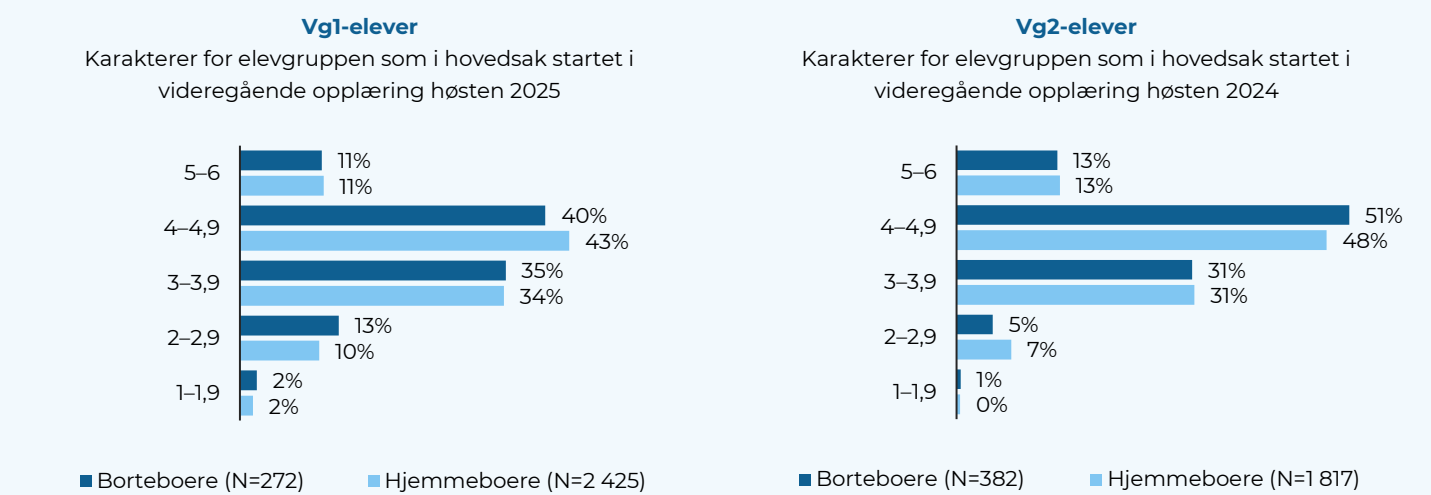
Da samme elevgruppe startet på vg2 skoleåret 2025/26, var det ikke lenger noen observerbar forskjell i gjennomsnittlig karaktersnitt mellom borteboende og hjemmeboende elever etter første semester. Begge grupper hadde et gjennomsnittlig karaktersnitt på 4,11 (Tabell 6-2).

Blant elever som går på vg1 skoleåret 2025/26, viser karakterene fra første semester at borteboende elever i gjennomsnitt har noe lavere karakterer enn hjemmeboende elever. Karaktersnittet er henholdsvis 3,85 og 3,94 (Tabell 6-1 og Figur 6-1). Denne elevgruppen består i hovedsak av elever som ved normert progresjon begynte i videregående opplæring høsten 2025.

Samlet sett viser elevdataene at borteboende elever i gjennomsnitt har like gode eller noe lavere karakterer enn hjemmeboende elever. Forskjellene er imidlertid små, og må tolkes med varsomhet.

For det første gjelder karakterdataene ulike deler av skoleløpet og ulike vurderingsperioder. Karakterene for skoleåret 2024/25 gjelder hele skoleåret, mens karakterene for skoleåret 2025/26 gjelder første semester. Sammenligninger på tvers av elevgrupper, trinn og skoleår må derfor tolkes i lys av at måletidspunktene ikke er helt like.

Figur 6-1: Karakterfordeling blant vg1 og vg2 elever etter første semester skoleåret 2025/26

Tabell 6-1: Gjennomsnittlig karaktersnitt for elevgruppen som i hovedsak startet i videregående opplæring høsten 2025

Utvalg	Første semester av skoleåret 2025/26 (vg1-elever)	
	Borteboere	Hjemmeboende
Alle	3,85 (272)	3,94 (2 425)
Jenter	3,95 (136)	4,03 (1 161)
Gutter	3,76 (136)	3,85 (1 264)
Yrkesfag	3,72 (206)	3,81 (1 423)
Studieforberedende	4,28 (66)	4,11 (1 002)
Grunnskolepoeng under 35	2,82 (52)	3,14 (491)
Grunnskolepoeng mellom 35 og 50	3,97 (156)	4.05 (1 428)
Grunnskolepoeng over 50	4,89 (48)	4,88 (364)

Tabell 6-2: Gjennomsnittlig karaktersnitt for elevgruppen som i hovedsak startet i videregående opplæring høsten 2024

Utvalg*	Skoleåret 2024/25 (vg1-elever)		Første semester av skoleåret 2025/26 (vg2-elever)	
	Borteboere	Hjemmeboere	Borteboere	Hjemmeboere
Alle	4,16 (212)	4,23 (1 958)	4,11 (382)	4,11 (1 817)
Jenter	4,25 (95)	4,32 (937)	4,26 (162)	4,20 (873)
Gutter	4,08 (117)	4,14 (1 021)	4,01 (220)	4,04 (944)
Yrkesfag	4,16 (141)	4,12 (1 038)	4,16 (285)	4,06 (926)
Studieforberedende	4,15 (71)	4,34 (920)	3,98 (97)	4,17 (891)
Grunnskolepoeng under 35	3,54 (29)	3,36 (294)	3,65 (65)	3,32 (258)
Grunnskolepoeng mellom 35 og 50	4,13 (139)	4,22 (1 237)	4,15 (256)	4,11 (1 154)
Grunnskolepoeng over 50	4,83 (42)	5,02 (377)	4,61 (56)	4,77 (361)

Som omtalt i kapittel 3.1 er bostatus heller ikke nødvendigvis stabil gjennom skolegangen. Det innebærer at sammenligninger fra vg1 til vg2 ikke kan tolkes som rene trinnvise endringer for de samme bostatusgruppene. Observerte endringer i karaktersnitt kan også reflektere at elevsammensetningen innenfor gruppene av borteboende og hjemmeboende elever endrer seg.

I tillegg kan borteboende og hjemmeboende elever ha ulike kjennetegn, og sammensetningen kan variere mellom elevgrupper. Karakterforskjeller må derfor vurderes i sammenheng med blant annet kjønn, studieretning og grunnskolepoeng. Analysen undersøker derfor om forskjellene mellom borteboende og hjemmeboende elever varierer etter disse kjennetegnene.

Karakterforskjeller mellom gutter og jenter

Blant elever som gikk på vg1 skoleåret 2024/25, hadde borteboende jenter et gjennomsnittlig karaktersnitt på 4,25, mens hjemmeboende jenter hadde et snitt på 4,32. Blant guttene var karaktersnittet 4,08 for borteboende elever og 4,14 for hjemmeboende elever (Tabell 6-2).

Da samme elevgruppe begynte på vg2 skoleåret 2025/26, viser karakterene fra første semester et noe mindre entydig mønster. Blant jentene hadde borteboende elever et noe høyere gjennomsnittlig karaktersnitt enn hjemmeboende elever, med henholdsvis 4,26 og 4,20. Blant guttene hadde borteboende elever et noe lavere karaktersnitt enn hjemmeboende elever, med henholdsvis 4,01 og 4,04. Forskjellene mellom borteboende og hjemmeboende elever var likevel små innenfor begge kjønn (Tabell 6-2).

Blant elever som går på vg1 skoleåret 2025/26, viser karakterene fra første semester det samme hovedmønsteret som blant vg1-elevene skoleåret 2024/25. Borteboende elever hadde i gjennomsnitt noe lavere karaktersnitt enn hjemmeboende elever, både blant jenter og gutter. Blant jentene var karaktersnittet 3,95 for borteboende elever og 4,03 for hjemmeboende elever. Blant guttene var karaktersnittet 3,76 for borteboende elever og 3,85 for hjemmeboende elever (Tabell 6-1).

Samlet viser analysen etter kjønn at forskjellene mellom borteboende og hjemmeboende elever er begrensede. Det er ingen tydelige indikasjoner på at forskjellen mellom bostatusgruppene er større for det ene kjønn enn for det andre. Elevdataene viser derimot at jenter gjennomgående har høyere karaktersnitt enn gutter, uavhengig av bostatus. Siden det er en høyere andel gutter blant borteboende elever enn blant hjemmeboende elever,

kan kjønnsfordelingen bidra til at borteboende elever samlet sett har noe lavere karaktersnitt.

Et tilsvarende hovedbilde kommer også frem ved øvrige analysetidspunkter i kartleggingen, inkludert karakterdata for elevgruppen som i hovedsak består av 2023-kohorten. Disse resultatene må imidlertid tolkes med varsomhet, fordi bostatus var mangelfullt registrert i skoleåret 2023/24 og høsten 2024 (vedlegg A).

Karakterforskjeller mellom yrkesfaglig og studieforberedende studieretning

Blant elever som gikk på vg1 skoleåret 2024/25, hadde borteboende elever på yrkesfaglige utdanningsprogram et gjennomsnittlig karaktersnitt på 4,16, mens hjemmeboende elever hadde et snitt på 4,12. På studieforberedende utdanningsprogram var karaktersnittet 4,15 blant borteboende elever og 4,34 blant hjemmeboende elever (Tabell 6-2).

Da samme elevgruppe begynte på vg2 skoleåret 2025/26, viser karakterene fra første semester i hovedsak det samme bildet. På yrkesfaglige utdanningsprogram var karaktersnittet 4,16 blant borteboende elever og 4,06 blant hjemmeboende elever. På studieforberedende utdanningsprogram var karaktersnittet 3,98 blant borteboende elever og 4,17 blant hjemmeboende elever (Tabell 6-2).

Blant elever som går på vg1 skoleåret 2025/26, viser karakterene fra første semester et annet bilde enn for vg1-elevene skoleåret 2024/25. På yrkesfaglige utdanningsprogram var karaktersnittet 3,72 blant borteboende elever og 3,81 blant hjemmeboende elever. På studieforberedende utdanningsprogram var karaktersnittet 4,28 blant borteboende elever og 4,11 blant hjemmeboende elever (Tabell 6-1).

Når vi ser på øvrige analysetidspunkter i kartleggingen, inkludert karakterdata for elevgruppen som i hovedsak består av 2023-kohorten, ser resultatene i stor grad ut til å følge samme mønster som for 2024-kohorten. Disse resultatene må imidlertid tolkes med varsomhet, fordi bostatus var mangelfullt registrert i skoleåret 2023/24 og høsten 2024 (vedlegg A).

Samlet sett viser analysen at forskjellene mellom borteboende og hjemmeboende elever varierer både etter studieretning og elevgruppe. På yrkesfaglige utdanningsprogram er forskjellene gjennomgående små. På studieforberedende utdanningsprogram er forskjellene noe større. Hvilken gruppe som har høyest karaktersnitt innenfor de ulike studieretningene, varierer imidlertid mellom elevkohortene.

Resultatene tyder derfor ikke på at forskjeller i karakterer kan forklares av bostatus og studieretning alene. Variasjonen mellom elevgruppene tilsier at også andre sider ved elevsammen-setningen har betydning, og at disse kan variere mellom kohortene.

Karakterforskjeller basert på resultater fra grunnskole

Grunnskolepoeng er en samlet poengsum beregnet ut fra karakterene på elevens vitnemål fra ungdomsskolen, og danner grunnlag for opptak til videregående skole. Dette kan gi en indikasjon på elevenes faglige forutsetninger ved inngangen til videregående opplæring. Vi har derfor benyttet grunnskolepoeng for å undersøke om elever med tilsvarende utgangspunkt fra grunnskolen presterer ulikt i videregående, avhengig av bostatus. Dette har vi gjort ved å dele elevene inn i tre grupper etter grunnskolepoeng: under 35 poeng, mellom 35 og 50 poeng, og over 50 poeng.

Blant elever som gikk på vg1 skoleåret 2024/25, hadde borteboende elever lavere karaktersnitt enn hjemmeboende elever i de to øverste gruppene av grunnskolepoeng. I gruppen med mellom 35 og 50 grunnskolepoeng var karaktersnittet 4,13 blant borteboende elever og 4,22 blant hjemmeboende elever. Blant elever med over 50 grunnskolepoeng var karaktersnittet henholdsvis 4,83 og 5,02. I gruppen med under 35 grunnskolepoeng var mønsteret motsatt. Her hadde borteboende elever et karaktersnitt på 3,54, mens hjemmeboende elever hadde et snitt på 3,36 (Tabell 6-2).

Da samme elevgruppe begynte på vg2 skoleåret 2025/26, viser karakterene fra første semester et mindre entydig mønster. Blant elever med under 35 grunnskolepoeng var karaktersnittet 3,65 blant borteboende elever og 3,32 blant hjemmeboende elever. Blant elever med mellom 35 og 50 grunnskolepoeng var forskjellen marginal, med et karaktersnitt på 4,15 blant borteboende elever og 4,11 blant hjemmeboende elever. Blant elever med over 50 grunnskolepoeng hadde borteboende elever derimot lavere karaktersnitt enn hjemmeboende elever, med henholdsvis 4,61 og 4,77 (Tabell 6-2).

Blant elever som går på vg1 skoleåret 2025/26, hadde borteboende elever noe lavere karaktersnitt enn hjemmeboende elever i de to laveste gruppene av grunnskolepoeng. I gruppen med under 35 grunnskolepoeng var karaktersnittet 2,82 blant borteboende elever og 3,14 blant hjemmeboende elever. I gruppen med mellom 35 og 50 grunnskolepoeng var karaktersnittet henholdsvis 3,97 og 4,05. I gruppen med over 50 grunnskolepoeng var forskjellen nærmest fraværende, med et

karaktersnitt på 4,89 blant borteboende elever og 4,88 blant hjemmeboende elever (Tabell 6-1).

Sammenligningen etter grunnskolepoeng viser at karaktersnittet i videregående opplæring varierer tydelig med elevenes faglige utgangspunkt fra grunnskolen. Elever med høyere grunnskolepoeng har gjennomgående høyere karaktersnitt enn elever med lavere grunnskolepoeng. Samtidig varierer forskjellene mellom borteboende og hjemmeboende elever også innenfor de ulike gruppene av grunnskolepoeng. Det tyder på at grunnskolepoeng er en viktig del av forklaringen på karakterforskjeller, men at grunnskolepoeng alene ikke forklarer forskjellene mellom borteboende og hjemmeboende elever.

Resultatene peker også på at elevsammen-setningen varierer mellom kohortene. I elevgruppen som i hovedsak består av 2025-kohorten, ser det ut til å være en større andel elever med lave grunnskolepoeng enn i elevgruppen som i hovedsak består av 2024-kohorten. Dette gjelder både borteboende og hjemmeboende elever. Forskjeller mellom kohortene som er trukket frem i dette kapitlet, må derfor ses i lys av at elevene kan ha ulikt faglig utgangspunkt ved inngangen til videregående opplæring, og ikke av bostatus alene.

6.2 Fravær

Fravær kan gi en indikasjon på elevenes tilstedeværelse i opplæringen, og kan ha betydning for både læringsutbytte og gjennomføring. Elevdataene omfatter opplysninger om prosentvis totalfravær for forrige skoleår eller semester, og gjør det mulig å undersøke om fraværet varierer mellom borteboende og hjemmeboende elever.

For elevgruppen som gikk på vg1 skoleåret 2024/25, og som i hovedsak startet i videregående opplæring høsten 2024, var fraværet høyere blant borteboende elever enn blant hjemmeboende elever. Borteboende elever hadde et gjennomsnittlig totalfravær på 7,4 prosent, mens hjemmeboende elever hadde et fravær på 5,6 prosent (Tabell 6-4).

Da samme elevgruppe begynte på vg2 skoleåret 2025/26, var fraværet etter første semester lavere for begge grupper, men fortsatt noe høyere blant borteboende elever. Borteboende elever hadde et gjennomsnittlig totalfravær på 3,3 prosent, mens hjemmeboende elever hadde et fravær på 2,9 prosent (Tabell 6-4 og Figur 6-2).

Blant elever som går på vg1 skoleåret 2025/26, og som i hovedsak startet i videregående opplæring høsten 2025, hadde borteboende elever et

gjennomsnittlig totalfravær på 3,9 prosent etter første semester. Hjemmeboende elever hadde til sammenligning et gjennomsnittlig fravær på 2,8 prosent (Tabell 6-3 og Figur 6-2).

Etter første semester av skoleåret 2025/26 var det også en større andel borteboende elever enn hjemmeboende elever som hadde 10 prosent fravær eller mer, både på vg1 og vg2. Blant borteboende elever gjaldt dette 8 prosent på vg1 og 7 prosent på vg2. Til sammenligning gjaldt dette 4 prosent av hjemmeboende elever på begge trinn (Figur 6-2).

Samlet sett viser elevdataene at borteboende elever har noe høyere gjennomsnittlig fravær enn hjemmeboende elever, både på vg1 og vg2. Dette samsvarer med Fafos evaluering av fraværsgrensen i videregående opplæring, som også viser høyere fravær blant borteboende elever. Evalueringen peker på at mange borteboende elever har fastlege ved familiehjemmet, noe som kan gjøre det mer krevende å få legeerklæring ved sykdom (Bjørnset, Drange, Gjefsen, Kindt, & Rogstad, 2018).

I våre data ser forskjellen mellom hjemmeboende og borteboende elever ut til å være tydeligst blant vg1-elevene. Resultatene må likevel tolkes med var-somhet, slik det også er omtalt i analysen av karakterer. For det første måles fraværet for ulike perioder. Tallene for skoleåret 2024/25 gjelder hele skoleåret, mens tallene for skoleåret 2025/26 gjelder første semester.

For det andre kan bostatus endre seg gjennom skolegangen. Gruppene av borteboende og hjemmeboende elever består derfor ikke nødvendigvis av de samme elevene på ulike analysetidspunkter. Dette er særlig relevant ved sammenligning av vg1 og vg2, ettersom andelen borteboende elever er høyere på vg2 enn på vg1. I tillegg kan forskjeller i fravær henge sammen med elevsammensetningen, som kjønn, studieretning og faglige forutsetninger. På samme måte som for karakterer undersøker vi derfor om forskjellene i fravær varierer etter kjønn, studieretning og elevgruppe.

Forskjeller i fravær mellom gutter og jenter

For elevgruppen som gikk på vg1 skoleåret 2024/25, hadde borteboende elever høyere fravær enn hjemmeboende elever både blant jenter og gutter. Borteboende jenter hadde et gjennomsnittlig fravær på 8,2 prosent, mens hjemmeboende jenter hadde et fravær på 6,3 prosent. Blant guttene var fraværet 6,3 prosent blant borteboende elever og 4,9 prosent blant hjemmeboende elever (Tabell 6-4).

Da samme elevgruppe begynte på vg2 skoleåret 2025/26, var fraværet fortsatt høyere blant borteboende elever, men forskjellene var mindre enn på vg1. Blant jentene var fraværet 3,9 prosent for borteboende elever og 3,4 prosent for hjemmeboende elever. Blant guttene var fraværet henholdsvis 2,9 og 2,5 prosent (Tabell 6-4).

Blant elever som går på vg1 skoleåret 2025/26, var gjennomsnittlig fravær også høyere blant borteboende elever enn blant hjemmeboende elever. Blant jentene var fraværet 3,9 prosent blant borteboende elever og 2,9 prosent blant hjemmeboende elever. Blant guttene var fraværet 3,9 prosent blant borteboende elever og 2,7 prosent blant hjemmeboende elever (Tabell 6-3).

Samlet sett viser analysen etter kjønn at borteboende elever har høyere fravær enn hjemmeboende elever både blant jenter og gutter. Samtidig har jenter gjennomgående høyere fravær enn gutter, uavhengig av bostatus. Siden det er en høyere andel gutter blant borteboende elever enn blant hjemmeboende elever, kan kjønnsfordelingen bidra til å dempe den samlede forskjellen i fravær mellom bostatusgruppene.

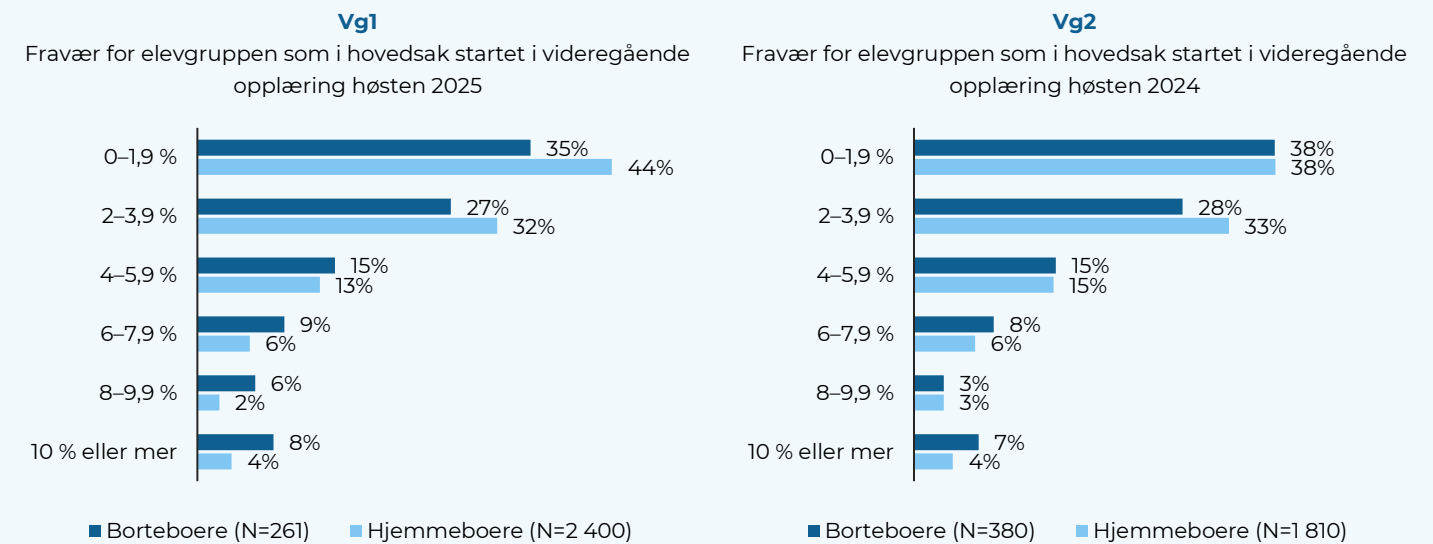
Forskjeller i fravær mellom yrkesfaglig og studieforberedende utdanningsretning

For elevgruppen som gikk på vg1 skoleåret 2024/25, hadde borteboende elever høyere fravær enn hjemmeboende elever både på yrkesfaglige og studieforberedende utdanningsprogram. På yrkesfaglige utdanningsprogram var fraværet 7,5 prosent blant borteboende elever og 5,6 prosent blant hjemmeboende elever. På studieforberedende utdanningsprogram var fraværet 7,2 prosent blant borteboende elever og 5,6 prosent blant hjemmeboende elever (Tabell 6-4).

Da samme elevgruppe begynte på vg2 skoleåret 2025/26, viser tallene etter første semester at fraværet fortsatt var høyere blant borteboende elever innenfor begge studieretninger, men at forskjellene var mindre enn på vg1. På yrkesfaglige utdanningsprogram var fraværet 3,1 prosent blant borteboende elever og 2,7 prosent blant hjemmeboende elever. På studieforberedende utdanningsprogram var fraværet 4,0 prosent blant borteboende elever og 3,2 prosent blant hjemmeboende elever (Tabell 6-4).

Blant elever som går på vg1 skoleåret 2025/26, hadde borteboende elever også høyere fravær enn hjemmeboende elever innenfor begge studieretninger. På yrkesfaglige utdanningsprogram var fraværet 4,2 prosent blant borteboende elever og 3,0 prosent blant hjemmeboende elever. På studieforberedende utdanningsprogram var fraværet

Figur 6-2: Prosentvis totalfravær blant vg1 og vg2 elever etter første semester skoleåret 2025/26

Tabell 6-3: Gjennomsnittlig prosentvis totalfravær for elevgruppen som i hovedsak startet i videregående opplæring høsten 2025

Utvalg	Første semester av skoleåret 2025/26 (vg1-elever)	
	Borteboere	Hjemmeboende
Alle	3,9 % (272)	2,8 % (2 425)
Jenter	3,9 % (136)	2,9 % (1 161)
Gutter	3,9 % (136)	2,7 % (1 264)
Yrkesfag	4,2 % (206)	3,0 % (1 423)
Studieforberedende	2,8 % (66)	2,5 % (1 002)

Tabell 6-4: Gjennomsnittlig prosentvis totalfravær for elevgruppen som i hovedsak startet i videregående opplæring høsten 2024

Utvalg*	Skoleåret 2024/25 (vg1-elever)		Første semester av skoleåret 2025/26 (vg2-elever)	
	Borteboere	Hjemmeboende	Borteboere	Hjemmeboende
Alle	7,4 % (212)	5,6 % (1 958)	3,3 % (382)	2,9 % (1 817)
Jenter	8,2 % (95)	6,3 % (937)	3,9 % (162)	3,4 % (873)
Gutter	6,3 % (117)	4,9 % (1 021)	2,9 % (220)	2,5 % (944)
Yrkesfag	7,5 % (141)	5,6 % (1 038)	3,1 % (285)	2,7 % (926)
Studieforberedende	7,2 % (71)	5,6 % (920)	4,0 % (97)	3,2 % (891)

Kilde: Elevdata høsten 2025 og våren 2026.

2,8 prosent blant borteboende elever og 2,5 prosent blant hjemmeboende elever (Tabell 6-3).

Samlet sett viser analysen etter studieretning at borteboende elever har høyere fravær enn hjemmeboende elever både på yrkesfaglige og studieforberedende utdanningsprogram. Dette skiller seg fra karakteranalysen, der retningen på forskjellene varierte mer mellom studieretninger og elevgrupper. For fravær er mønsteret mer konsistent, selv om størrelsen på forskjellene varierer.

6.3 God orden og atferd

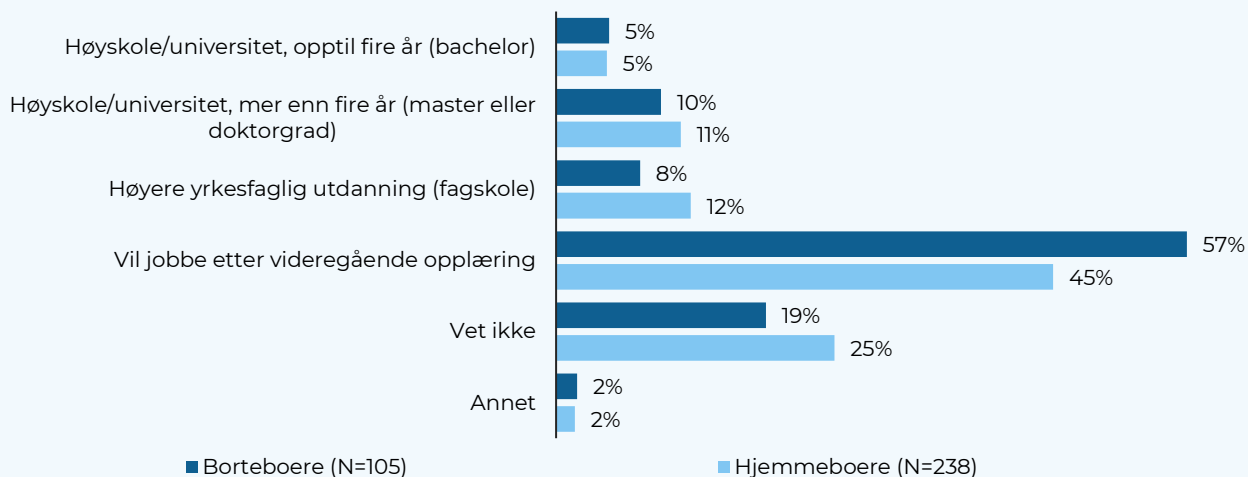
I spørreundersøkelsen våren 2026 oppgir de fleste elevene at de har god orden og god atferd. Dette

gjelder både borteboende og hjemmeboende elever. I begge grupper svarer om lag 90 prosent at de har god orden og god atferd. De øvrige respondentene svarer i hovedsak «Nokså god» eller «Vet ikke / vil ikke svare». En svært liten andel, om lag 1 prosent i hver gruppe, svarer «Lite god», både for orden og atferd.

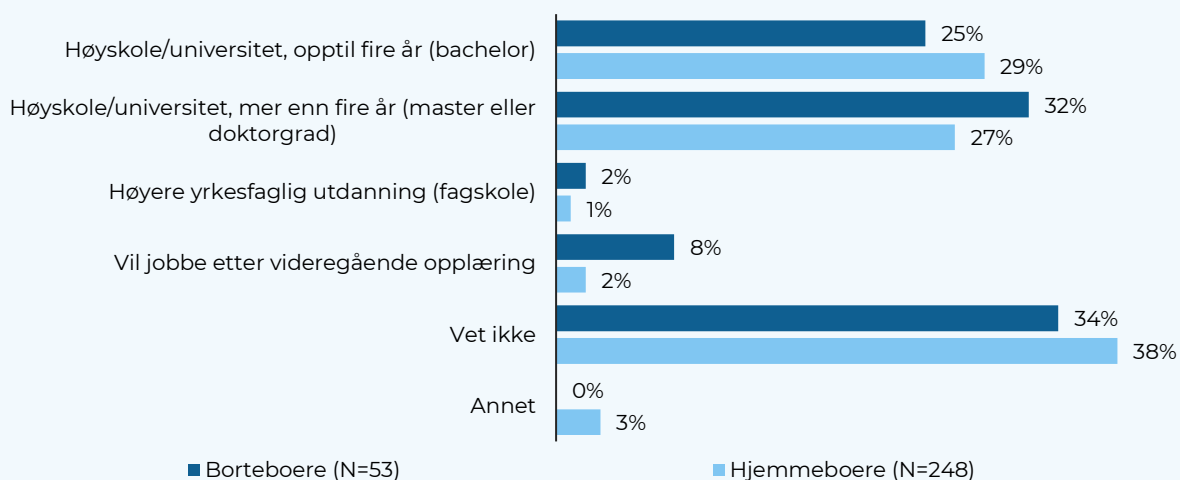
Det samme hovedbildet går igjen i alle spørreundersøkelsene i kartleggingsperioden. Borteboende elever ser gjennomgående ut til å vurdere egen orden og atferd noe bedre enn hjemmeboende elever, men forskjellene er små. Samlet sett tyder resultatene på at det ikke er vesentlige forskjeller mellom borteboende og hjemmeboende elever i opplevd orden og atferd.

Figur 6-3: Hvilke planer har du for utdanning etter videregående opplæring?

Elever som går yrkesfag

Elever som går studieforberedende

Kilde: Spørreundersøkelse våren 2026

6.4 Planer for videre utdanning

Spørreundersøkelsen våren 2026 viser at elevenes planer etter videregående opplæring først og fremst varierer med studieretning. Blant elever på yrkesfaglige utdanningsprogram er det vanligst å planlegge å gå ut i arbeid etter videregående. Dette gjelder særlig borteboende elever, der 57 prosent oppgir dette, sammenlignet med 45 prosent av hjemmeboende elever. Hjemmeboende elever på yrkesfag svarer på sin side noe oftere at de ikke vet hva de skal gjøre videre, med 25 prosent mot 19 prosent blant borteboende elever (Figur 6-3).

Blant elever på studieforberedende utdanningsprogram er høyere akademisk utdanning det vanligste utdanningsmålet. Samlet oppgir 57 prosent av borteboende elever og 56 prosent av hjemmeboende elever at de planlegger bachelor-, master- eller doktorgradsutdanning. Samtidig svarer en stor andel at de ikke vet hva de skal gjøre videre. Dette gjelder 34 prosent av borteboende elever og 38 prosent av hjemmeboende elever. Få elever på studieforberedende oppgir at de vil gå direkte ut i arbeid etter videregående opplæring (Figur 6-3).

Det samme overordnede mønsteret går igjen i resultatene fra de øvrige spørreundersøkelsene gjennom kartleggingsperioden. Samlet sett tyder resultatene på at studieretning har større betydning enn bostatus for elevenes planer etter videregående opplæring. Forskjellene mellom borteboende og hjemmeboende elever innenfor samme studieretning er mindre, men på yrkesfag skiller borteboende elever seg noe ut ved at flere planlegger å gå direkte ut i arbeid.

6.5 Få tydelige sammenhenger mellom bostatus, trivsel og prestasjoner

I fravær av data som kobler gjennomføring og bostatus direkte, kan trivsel, motivasjon, mestring, fravær og karakterer gi indikasjoner på hvordan ulike elevgrupper klarer seg i videregående opplæring. Indikatorene fanger ikke opp alle forhold som påvirker gjennomføring, men kan bidra til å belyse om bostatus ser ut til å henge sammen med elevenes skolehverdag og faglige utvikling.

Som omtalt i kapittel 4 er det enkelte forskjeller mellom borteboende og hjemmeboende elever i trivsel, motivasjon og mestring. Borteboende elever oppgir noe lavere trivsel på skolen og er noe sjeldnere enige i påstander om motivasjon og mestring i skolearbeidet enn hjemmeboende elever. Forskjellene er likevel små, og begge grupper rapporterer gjennomgående høy trivsel og relativt høy motivasjon og mestring..

Elevdataene viser at borteboende elever i gjennomsnitt har noe høyere fravær enn hjemmeboende elever. Forskjellen gjelder både på vg1 og vg2. For karakterer er forskjellene mellom borteboende og hjemmeboende elever små. Analysene tyder på at variasjon i karaktersnitt i større grad henger sammen med elevsammensetning, som kjønn, studieretning og grunnskolepoeng, enn med bostatus alene.

Dette samsvarer med skolenes vurderinger i intervjuene. Skolene opplever små eller ingen forskjeller i gjennomføring mellom borteboende og hjemmeboende elever, og peker på at motivasjon, faglige forutsetninger og øvrig livssituasjon har større betydning enn bostatus i seg selv.

Samlet sett gir indikatorene få tegn til store systematiske forskjeller i gjennomføring mellom borteboende og hjemmeboende elever. Borteboende elever har noe høyere fravær, men forskjellene i trivsel, mestring og karakterer er små. Det er derfor lite som tyder på at bostatus alene har vesentlig betydning for gjennomføring blant elever i videregående opplæring i Nordland.

Mer systematisk kartlegging av borteboende elever over tid vil kunne gi et bedre grunnlag for å vurdere hvordan bostatus henger sammen med gjennomføring. Det vil særlig være nyttig med data som følger de samme elevene over tid, og som kobler bostatus til fravær, karakterer, trivsel og gjennomføring, både målt som fullføring innen normert tid og som fullføring over lengre tid. Slike data vil gjøre det mulig å skille tydeligere mellom betydningen av bostatus og andre forhold ved elevsammensetningen. Et spørsmål om bostatus i den nasjonale Elevundersøkelsen kan også bidra til å sammenligne borteboende og hjemmeboende elever på tvers av fylker.⁹ Det pågår for tiden et arbeid med å fornye Elevundersøkelsen, der relevante aktører har mulighet til å gi innspill til den videre utformingen (Utdanningsdirektoratet, 2026).

⁹ Elevundersøkelsen er en årlig undersøkelse der elever får si sin mening om forhold som er viktige for å lære og trives i videregående opplæring. (Utdanningsdirektoratet, 2026)

7. Referanser

- Bjørnset, M., Drange, N., Gjefsen, H., Kindt, M., & Rogstad, J. (2018). I fraværsgrensens dødsvinkel. Evaluering av fraværsgrensen i videregående opplæring. Delrapport 2. Fafo-rapport 2018:41. Hentet fra <https://www.fafo.no/images/pub/2018/20690.pdf>
- Bodø Nu. (2025, September 23). Ungdommene protesterte kraftig: Nå har de fått tilbake tilbudet. Hentet fra <https://www.bodonu.no/ungdommene-protesterte-kraftig-na-har-de-fatt-tilbake-tilbudet/s/5-159-204089>
- Espeland, J. M. (2025, Mars 5). Fem dager før søknadsfristen har kun halvparten av de borteboende elevene i Innlandet søkt nytt stipend. *Gudbrandsdølen Dagningen*. Hentet fra <https://www.gd.no/kun-halfparten-har-sokt-borteboerstipend/s/5-18-2223749>
- Giske, M. E. (2023). Mange VGS-elever går glipp av 6.000 kroner. *DNB*. Hentet fra <https://www.dnb.no/dnbnyheter/no/din-okonomi/elever-gikk-glipp-av-40-millioner-kroner-i-utstyrsstipend>
- Innlandet fylkeskommune. (2024). *Saksframlegg: Framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative*. Hentet fra https://innlandetfylke.no/_f/p1/ie7df8162-edaa-4e7a-a581-a774f2a58983/saksframlegg-skole-og-tilbudsstruktur-041024.pdf
- Innlandet fylkeskommune. (2025). *Støtteordninger for borteboere*. Hentet fra <https://innlandetfylke.no/tjenester/skole-og-utdanning/opplaring-i-skole/stotteordninger-for-borteboere/>
- Johannessen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2021). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. 6. utgave. Abstrakt forlag.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. (3. utg.). Gyldendal.
- Leknes, S., & Løkken, S. A. (2024). *Befolkningsframskrivinger for kommunene 2024*. Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/befolkningsframskrivinger/artikler/befolkningsframskrivinger-for-kommunene-2024>
- Lånekassen. (u.d.). *Borteboerstipend*. Hentet fra <https://lanekassen.no/nb-NO/stipend-og-lan/norge/videregaende-skole/videregaende-skole/borteboerstipend/>
- Martinsen, L.-B., Andersen, B., Hansen, D. H., & Brembo, F. (2022). *Sigurd (17) bor på hybel langt hjemmefra: – De hugger tak i deg hvis du holder på å falle fra*. Hentet fra https://www.nrk.no/nordland/sigurd-hjelle-_17_-bor-pa-hybel_-undersokelse-viser-at-borteboere-ikke-dropper-mer-ut-enn-andre-1.16081198
- Nav Nordland. (2024). *NAV's bedriftsundersøkelse 2024: Kartlegging av arbeidsmarkedet i Nordland*. Hentet fra <https://www.nav.no/no/lokalt/nordland/pressemeldinger/stor-mangel-pa-arbeidskraft-i-nordland>
- Nav Nordland. (2025). *Navs bedriftsundersøkelse 2025*. Hentet fra https://www.nav.no/_/attachment/inline/6b8a9d78-cec5-4eee-b09c-de89ee87b756:5d1af06baae340eabb729848cb5a7e8eff58b1f4/Notat%20Navs%20Bedriftsunders%C3%B8kelse%20Nordland%202025.pdf
- NHO Nordland. (u.d.). *Ferske tall bekymrer: Mangel på kompetanse tvinger bedriftene i Nordland til å bremse*. Hentet fra <https://www.nho.no/regionforeninger/nho-nordland/artikkelarkiv/2026/mangel-pa-kompetanse-tvinger-bedriftene-i-nordland-til-bremse/>
- Nordland fylkeskommune. (2022). *Fylkestingsak 121/2022: Kartlegging av borteboende elever i videregående opplæring i Nordland*.
- Nordland fylkeskommune. (2023). *Bilag 1 til utlysningen*.
- Nordland fylkeskommune. (2025). *Fritidskort for borteboende elever i Nordland*. Hentet fra <https://www.nfk.no/aktuelt/fritidskort-for-borteboende-elever-i-nordland.125853.aspx>
- Oslo Economics. (2022). *Kartlegging av borteboende elever i videregående opplæring i Nordland: Rapport skrevet på oppdrag for Nordland fylkeskommune*.

SSB. (2024). *Statistikktabell 09280: Areal (km²), etter region, statistikkvariabel, år og arealtype*. Hentet fra <https://www.ssb.no/statbank/table/09280/>

SSB. (2024). Tabell 14288: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter region, år og alder 2024-2050. Hentet fra <https://www.ssb.no/statbank/table/14288>

SSB. (2025). *Tabell 12971: Gjennomføring i videregående opplæring, etter intervall (år), statistikkvariabel, region, fullføringsgrad, todelt utdanningsprogram og kjønn*. Hentet fra <https://www.ssb.no/statbank/table/12971/>

SSB. (2025). *Tabell 12971: Gjennomføring i videregående opplæring, etter intervall (år), statistikkvariabel, region, fullføringsgrad, todelt utdanningsprogram og kjønn*. Hentet fra <https://www.ssb.no/statbank/table/12971/>

SSB. (2026). *Tabell 07459: Befolkning, etter region, alder og år 1986-2026*. Hentet fra <https://www.ssb.no/statbank/table/07459>

Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitative metoder*. 5. utgave. Fagbokforlaget.

Utdanningsdirektoratet. (2023). *Elever i videregående skole - fylker og skoler*. Hentet fra <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/elevtall-i-videregaende-skole/elevtall-fylker-og-skoler/>

Utdanningsdirektoratet. (2025). *Ungdom uten og utenfor vgo*. Hentet fra <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/ungdom-uten-og-utenfor-vgo/>

Utdanningsdirektoratet. (2026). *Elever i videregående skole - fylker og skoler*. Hentet fra <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/elevtall-i-videregaende-skole/elevtall-fylker-og-skoler/>

Utdanningsdirektoratet. (2026). *Elever i videregående skole - fylker og skoler*. Hentet fra <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/elevtall-i->

[videregaende-skole/elevtall-fylker-og-skoler/](https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/elevtall-fylker-og-skoler/)

Utdanningsdirektoratet. (2026). Ny undersøkelse skal erstatte dagens elevundersøkelse. Hentet fra <https://www.udir.no/tall-og-forskning/brukerundersokelser/elevundersokelsen/ny-undersokelse/#a235055>

Vedlegg A Elevdata

Vi har mottatt elevdata fra oppdragsgiver som gir oversikt over elever i videregående opplæring ved offentlige skoler i Nordland. Det ble gjort fire uttrekk av elevdata gjennom kartleggingsperioden: desember 2024, mars 2025, november 2025 og mars 2026. Formålet med flere uttrekk var å undersøke variasjon mellom høst- og vårsemesteret, og mellom skoleårene 2024/25 og 2025/26.

Dataene ble behandlet og analysert i R og Excel.

A.1 Beskrivelse av datasettene

Datasettene består av elevobservasjoner og omfatter variabler for bostatus, skole, trinn, utdanningsprogram, utdanningsretning, kjønn og alder. De inneholder også variabler som beskriver fravær, karakterer og avbrudd.

I tillegg inneholder datasettene et elevnummer, VIS_ID, hentet fra fylkeskommunens datasystem, og en anonymisert personnøkkel basert på elevenes personnummer. Personnøkkelene gjør det mulig å følge samme elev over tid ved nye uttrekk, uten at personidentifiserende informasjon inngår i analysene.

A.2 Identifisering av relevant utvalg

Datasettene vi mottok fra fylkeskommunen gjennom kartleggingsperioden, omfatter alle elever som var registrert ved en videregående skole i Nordland fylkeskommune på det aktuelle tidspunktet. Det innebærer at datasettene også inkluderer elever som ikke er relevante for analysene. Dette gjelder blant annet elever utenfor målgruppen, elever ved andre skoler enn dem som inngår i analysene, elever registrert ved nettskole og elever i voksenopplæring. Læringer er ikke inkludert i datasettene.

Databehandlingen hadde som formål å avgrense datasettene til det relevante analyseutvalget. Dette ble gjort for alle elevdatasettene som ble mottatt fra fylkeskommunen gjennom kartleggingsperioden.

Det relevante utvalget skal bestå av elever som:

- er under 18 år
- er registrert som elever på vg1 eller vg2 ved de relevante skolene

De neste avsnittene beskriver hvordan datasettene ble avgrenset og bearbeidet.

Filtrering basert på skole og alder

Analyseutvalget er avgrenset til elever som er registrert med en av de offentlige videregående skolene i Nordland som hovedskole. Elever med en annen hovedskole er ekskludert, selv om de samtidig har tilknytning til en offentlig videregående skole som biskole. Dette innebærer at elever registrert med Nettskolen i Nordland, Mellomåsen skole og voksenopplæring, Privatistkontoret i Nordland eller Nordland fagskole som hovedskole, ikke inngår i analyseutvalget.

Oppdragets mandat omfatter elever under 18 år. For å kunne følge samme gruppe elever i begge datauttrekk innenfor samme skoleår, og for å unngå at elever på samme trinn ekskluderes fordi de fylte 18 år tidlig i kalenderåret, ble aldersavgrensningen operasjonalisert med utgangspunkt i fødselsår. For skoleåret 2024/25 ble utvalget avgrenset til elever født 1. januar 2007 eller senere. For skoleåret 2025/26 ble utvalget avgrenset til elever født 1. januar 2008 eller senere.

Som følge av disse avgrensningene vil elevtallene i analyseutvalget ikke samsvare med det totale antallet elever ved skolene.

Håndtering av duplikater og mangelfull informasjon

Datasettene inneholder i utgangspunktet flere observasjoner per personnøkkel. Dette skyldes blant annet at enkelte elever er registrert med flere elevnumre. En elev kan ha flere observasjoner med ulike elevnumre dersom eleven for eksempel har byttet utdanningsprogram i løpet av skoleåret eller har tilknytning til mer enn én skole.

Datasettene ble bearbeidet for å sikre at hver elev kun inngår én gang i analyseutvalget. Først ble observasjoner uten personnøkkel og fullstendige duplikater fjernet. For elever med flere elevnumre mottok vi en oversikt fra Nordland fylkeskommune over hvilken kombinasjon av personnøkkel og elevnummer som skulle beholdes i

utvalget. Datasettene ble deretter filtrert med utgangspunkt i denne oversikten. Etter disse stegene var det ingen duplikater på personnøkkel i datasettet.

Deretter ble observasjoner med mangelfull informasjon vurdert. For at en observasjon skulle inngå i analysene, måtte eleven enten være registrert med avbrudd eller ha gyldig verdi for både utdanningsnivå og utdanningsretning. Avbrudd innebærer at eleven har avbrutt det utdanningsløpet vedkommende var registrert med. Observasjoner som ikke oppfylte disse kriteriene, ble i samråd med oppdragsgiver ekskludert fra analyseutvalget fordi de ikke ga tilstrekkelig grunnlag for videre analyse.

For elever som var registrert med avbrudd og manglet verdi for trinn og utdanningsretning, ble manglende verdier supplert ved hjelp av en oversikt fra oppdragsgiver. Oversikten viste hvilket trinn og hvilken utdanningsretning som var knyttet til de ulike programkodene. Alle observasjoner hadde verdi for programkode.

Filtrering av trinn

Etter bearbeidingen beskrevet over ble datasettene filtrert etter trinn. Kun elever registrert på vg1 eller vg2 ble beholdt i analyseutvalget. Elever på øvrige trinn ble ekskludert.

A.3 Supplerende bostatusinformasjon

Den første oversendelsen av elevdata høsten 2024 viste at flere skoler hadde få eller ingen elever registrert som borteboende. Oppdragsgiver leverte derfor fem oppdaterte filer for skolene Aust-Lofoten, Bodø, Meløy, Narvik og Sortland. Tilsvarende utfordring oppstod våren 2025, og oppdragsgiver leverte da en oppdatert fil for Vest-Lofoten.

Opplysningene fra de oppdaterte filene ble koblet med eksisterende elevdata for det aktuelle tidspunktet. Deretter erstattet de oppdaterte opplysningene tidligere bostatusinformasjon for de aktuelle observasjonene.

A.4 Håndtering av skoler med mangelfull bostatus

I datasettet fra høsten 2024 manglet enkelte skoler tilstrekkelig registrering av elevenes bostatus (Tabell A – 1). Skolene det gjelder er:

- Fauske videregående skole
- Knut Hamsun videregående skole/Joarkkaskåvllå
- Polarsirkelen videregående skole
- Vest-Lofoten videregående skole
- Mosjøen videregående skole

For å unngå skjevhet i analyser av forskjeller mellom borteboende og hjemmeboende elever basert på elevdata, ble disse skolene ekskludert fra analysene av datasettet fra høsten 2024. Antallet registrerte borteboere ved skolene ble vurdert som for lavt til å gi et pålitelig grunnlag for sammenligning mellom elevgruppene.

Analysene av datasettet fra høsten 2024 er derfor basert på færre skoler enn øvrige analyser i kartleggingsperioden. Dette kan påvirke sammenlignbarheten mellom tidspunktene. I senere uttrekk vurderes bostatus som bedre registrert. Vi har derfor sammenlignet resultater fra høsten 2024, der de aktuelle skolene er ekskludert, med resultater fra senere uttrekk, der alle skoler er inkludert.

For å undersøke om dette påvirker resultatene, er det gjennomført kontrollanalyser der de samme skolene også er ekskludert fra datasettet fra våren 2025. Disse analysene viser at hovedfunnene står seg.

Se Figur 3-1 i kapittel 3 for en illustrasjon av hvordan antallet borteboere varierer med og uten ekskludering av skolene nevnt over.

Tabell A – 1: Forskjell i antall borteboere mellom informasjonskildene

Skole	Antall borteboere oppgitt i intervju*	Antall borteboere i elevdata høsten 2024	Antall borteboere i elevdata våren 2025
Andøy	25	6	6
Aust-Lofoten	29	14	14
Bodin	100	73	75
Bodø	200	70	95
Brønnøysund	27	17	18
Fauske	ca 80	0	42
Hadsel	ca 120	89	92
Knut Hamsun	42	0	25
Meløy	56	83	83
Mosjøen**	-	27	29
Narvik	120	68	68
Polarsirkelen	150	0	28
Saltdal	10	4	4
Sandnessjøen	69	45	44
Sortland	ca 140	78	78
Vest-Lofoten	88	0	57
Totalt		574	758

Kilde: Intervju med skolene gjennomført av Oslo Economics i 2024. Elevdata levert fra Nordland fylkeskommune i mars 2025, analysert av Oslo Economics. Skoler markert med rødt er ekskludert i analysen av elevdata for høstsemesteret 2024. *Merk at intervjudeltakere ikke nødvendigvis oppga eksakte tall og antallet kan inkludere alle elever på skolen – også de over 18 år og læringer. **Mosjøen deltok ikke på intervju, og vi har derfor ikke et sammenligningsgrunnlag for å vurdere antall elever

A.5 Bostatus som variabel i analyser av elevdata

Bostatus er en tidsavhengig variabel som kan endre seg i løpet av skoleåret. En elev kan for eksempel være hjemmeboende i høstsemesteret, men flytte på hybel i løpet av vårsemesteret, eller motsatt.

Når bostatus benyttes som forklaringsvariabel i analyser av forskjeller mellom hjemmeboende og borteboende elever, forutsetter dette at variabelen gjenspeiler elevenes faktiske bosituasjon i perioden analysene gjelder.

Skolene har fått beskjed om å kartlegge og oppdatere elevenes bostatus i forkant av uttrekkene. I datasettene er bostatus registrert slik den forelå på uttrekkstidspunktet. Vi har imidlertid ikke informasjon om når registreringen ble gjort. Dersom en elev er registrert med endret bostatus mellom to uttrekk, vet vi derfor ikke når endringen faktisk fant sted. Vi vet kun at det har skjedd en endring mellom uttrekkstidspunktene.

Intervjuer med skolene tyder på at bostatus i elevdata sjelden oppdateres løpende, men vanligvis registreres ved skolestart eller på faste tidspunkt. En elev som flytter hjem tidlig i skoleåret, kan derfor fortsatt stå registrert som borteboer i elevdataene. Dette kan svekke tolkningen av estimatene og gjøre det vanskeligere å identifisere systematiske forskjeller mellom hjemmeboende og borteboende elever.

A.6 Metodisk endring i koblingen mellom bostatus og karakterer/fravær

Bostatus er en variabel som kan endre seg gjennom skoleløpet. I analyser av elevdata er det derfor mest presist å benytte bostatus fra samme semester som karakterene og fraværet gjelder. Dette ble imidlertid ikke gjort i analysene av datasettene fra høsten 2024 og våren 2025.

Hver dataleveranse inneholder bostatus slik den er registrert på uttrekkstidspunktet, samt karakterer og fravær fra foregående semester. I analysene høsten 2024 og våren 2025 ble bostatus hentet fra uttrekkstidspunktet, selv om karakterer og fravær gjaldt et tidligere semester eller skoleår. Det innebærer at elever som bodde hjemme i perioden karakterene eller fraværet gjaldt, men som på uttrekkstidspunktet var registrert som borteboere, ble klassifisert som borteboere i analysene. Siden andelen borteboere er høyere på vg2 enn på vg1, gjelder dette særlig elever som flytter hjemmefra mellom trinn.

For analysene høsten 2024 var det ikke mulig å hente bostatus fra samme semester som karakterene og fraværet gjaldt, ettersom det ikke forelå tidligere uttrekk. Våren 2025 var dette i prinsippet mulig. Kartleggingen høsten 2024 viste imidlertid mangelfull registrering av bostatus ved flere skoler, og denne tilnærmingen ble derfor ikke benyttet.

I analysene høsten 2025 benytter vi bostatus fra våren 2025 i analyser av karakterer og fravær for skoleåret 2024/25. I analysene våren 2026 benytter vi bostatus fra høsten 2025 i analyser av karakterer og fravær for første semester av skoleåret 2025/26. Bostatus og karakterer/fravær gjelder dermed samme semester, selv om opplysningene er hentet fra ulike uttrekk.

Sammenligninger av de to tilnærmingene viser at forskjellene i resultatene er små, og at hovedtolkningene står seg.

Vedlegg B Spørreundersøkelse

Det ble gjennomført fire spørreundersøkelser blant elever ved offentlige videregående skoler i Nordland, én i hvert semester i skoleårene 2024/25 og 2025/26. Formålet var å innhente informasjon om elevenes bostatus, bosituasjon, trivsel, mestring og erfaringer med skolens aktivitetstilbud og trivselstiltak.

Metode

Spørreskjemaet bygger i stor grad på spørreskjemaet som ble benyttet i kartleggingen fra 2022 (Oslo Economics, 2022). Dette ble gjort for å sikre sammenlignbarhet over tid. Enkelte spørsmål ble justert, og noen nye spørsmål ble lagt til. Endringene gjaldt særlig spørsmål om fravær, karakterer i orden og oppførsel, samt elevenes kjennskap til og bruk av skolens aktivitetstilbud og trivselstiltak.

Temaene i spørreundersøkelsene er:

- Bostatus og bosituasjon
- Gjennomføring og frafall
- Trivsel
- Mestring
- Skolens trivselstiltak og aktivitetstilbud

Målgruppen for utsendelse og gjennomføring av undersøkelsen var alle elever på vg1 og vg2. Svarene ble i etterkant analysert med utgangspunkt i et definert analyseutvalg.

I forkant av den første utsendelsen høsten 2024 ble spørreundersøkelsen pilotert ved Meløy videregående skole, avdeling Inndyr. Piloteringen fant sted i oktober 2024. Formålet var å teste om spørsmålene var forståelige, identifisere eventuelle feiltolkninger og kartlegge hvor lang tid det tok å besvare undersøkelsen. Både oppdragsgiver og elever som deltok i piloteringen, fikk anledning til å gi innspill til spørreskjemaet.

Ved hver gjennomføring ble lenken til undersøkelsen sendt fra oppdragsgiver til rektorene ved de aktuelle skolene. Rektorene videreformidlet deretter undersøkelsen til alle elever på vg1 og vg2. Etter avtale med oppdragsgiver ble skolene oppfordret til å legge til rette for at elevene kunne gjennomføre undersøkelsen i løpet av skoledagen

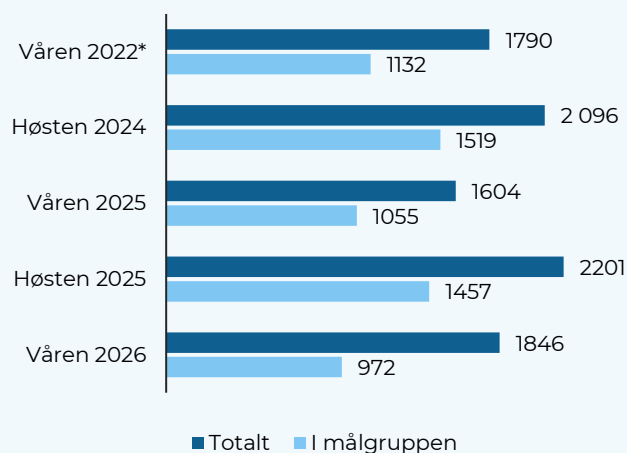
For å gi elevene et insentiv til å delta, ble det i hver gjennomføring lagt opp til trekning av fem par AirPods blant deltakerne. Deltakelse i trekningen var frivillig og ikke knyttet til innholdet i svarene.

Gjennomføring og svargrunnlag

Antall respondenter og andelen borteboende elever har variert mellom de ulike gjennomføringene. I kartleggingen fra 2022 svarte 1 790 elever på undersøkelsen (Oslo Economics, 2022). I denne kartleggingen har antallet respondenter variert mellom 1 604 og 2 201 (Figur B – 1).

Flere forhold kan ha påvirket svargrunnlaget. Høsten 2024 ga skolene tilbakemelding om at spørreundersøkelsen ble distribuert samtidig med Elevundersøkelsen fra Utdanningsdirektoratet. Dette kan ha påvirket både skolens og elevenes motivasjon til å prioritere undersøkelsen i dette prosjektet. Ved senere gjennomføringer ble tidspunktet for utsending justert i samråd med fylkeskommunen, slik at undersøkelsen i mindre grad skulle sammenfalle med andre større undersøkelser. Likevel var svarandelen lavere i enkelte runder. Flere skoler ga uttrykk for at elevene blir bedt om å besvare mange undersøkelser, og at dette kan påvirke motivasjonen for å delta.

Figur B – 1: Antall respondenter i spørreundersøkelsene

Kilde: Spørreundersøkelse høsten 2024, våren 2025, høsten 2025 og våren 2026. *Tall fra kartleggingen som ble gjennomført i 2022 (Oslo Economics, 2022).

Det kan også ha vært forskjeller i hvordan skolene har distribuert undersøkelsen. I dialog med flere skoler fikk prosjektgruppen inntrykk av at enkelte kan ha tolket undersøkelsen som særlig rettet mot borteboende elever. Selv om det ble kommunisert at undersøkelsen skulle sendes til alle elever på vg1 og vg2, kan enkelte skoler ha prioritert å videreformidle den til borteboende elever. Dette kan ha bidratt til en overrepresentasjon av borteboere blant respondentene.

Skolene har også i ulik grad blitt minnet på å oppfordre elevene til å svare på undersøkelsen. I høstsemestrene ble påminnelser og status for svarinnngang gitt i forbindelse med invitasjon til og gjennomføring av intervjuer. Svarfristen ble utvidet ved alle gjennomføringer, med unntak av våren 2026. Beslutninger om utvidelse av svarfrist ble tatt av fylkeskommunen.

Det er stor variasjon i antall respondenter per skole. Resultatene fra våren 2026 viser blant annet at Mosjøen, videregående skole, Narvik videregående og Bodø videregående skole har et høyt antall respondenter. Variasjonen kan delvis forklares med forskjeller i skolestørrelse. Samtidig innebærer dette at enkelte skoler får større vekt i analysene enn andre.

Som omtalt i kapittel 3.4 var det våren 2026 færre respondenter fra Bodø videregående skole enn i de øvrige spørreundersøkelsene i kartleggingsperioden.

Analyseutvalg

Ved hver gjennomføring er analyseutvalget avgrenset til elever på vg1 og vg2 i alderen 16 og 17 år, i tråd med oppdragets mandat. Vg3-elever og lærlinger inngår ikke i analyseutvalgene. Elevene måtte også oppgi bostatus for å inngå i det endelige analyseutvalget. Både borteboende og hjemmeboende elever inngår i utvalget, slik at det er mulig å sammenligne disse gruppene i analysene. Figur B – 2 og Figur B – 3 viser filtreringen av alle respondenter til endelig analyseutvalg for undersøkelsen våren 2026.

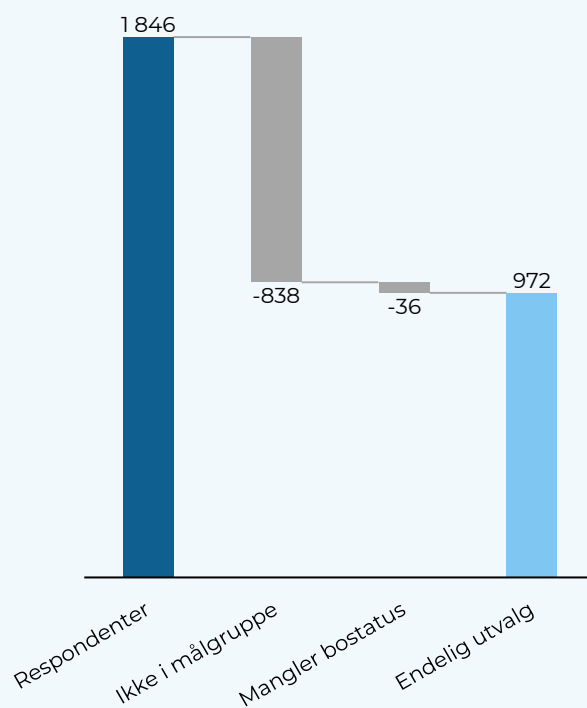
Databehandlingen og analysene ble gjennomført i programmene R og Excel.

Vurdering av representativitet

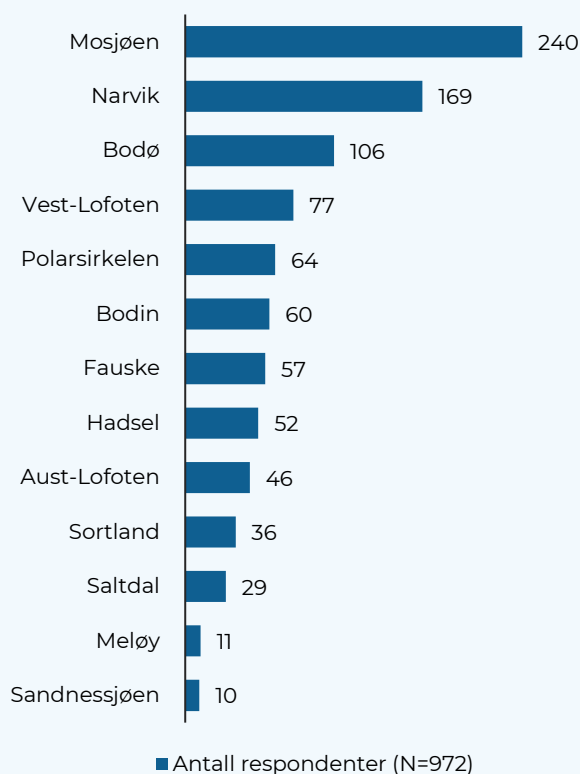
Analyseutvalget fra spørreundersøkelsen utgjør bare en del av elevgrunnlaget i fylket, mens elevdataene omfatter hele populasjonen. Elevdataene kan derfor brukes til å vurdere hvor representativt utvalget i spørreundersøkelsen er for elevpopulasjonen.

Som omtalt i kapittel 3.1 er andelen borteboere imidlertid høyere i spørreundersøkelsene enn i elevdataene. Dette tyder på at borteboende elever er overrepresentert blant respondentene. Ettersom resultatene i hovedsak presenteres separat for borteboende og hjemmeboende elever, vurderes

Figur B – 2: Analyseutvalg våren 2026

Figur B – 3: Antall respondenter i analyseutvalget etter skole*

*Skoler med mindre enn 10 elever i analyseutvalget er ikke vist i figuren. Skolene dette gjelder er Andøy, Brønnøysund og Nord-Salten videregående skole.

Kilde: Spørreundersøkelse våren 2026

overrepresentasjonen av borteboere å ha begrenset betydning for sammenligninger mellom gruppene. Resultatene for hjemmeboende elever kan likevel være noe påvirket av skjevheter i hvem som har besvart undersøkelsen. Denne usikkerheten vurderes som begrenset, ettersom kjønnsfordelingen og fordelingen mellom yrkesfaglige og studieforberedende utdanningsprogram i spørreundersøkelsen i hovedsak samsvarer godt med elevdataene.

Samtidig omhandler flere av spørsmålene i undersøkelsen bare borteboende elevers erfaringer og vurderinger. For disse spørsmålene er det sentrale hvor mange borteboende elever som har svart. Antallet respondenter som oppgir å være borteboere, har vært relativt høyt gjennom kartleggingsperioden, også i runder der det totale antallet respondenter har vært lavere.

Vedlegg C Intervju

Det var planlagt to intervjurunder med skolene, én i høstsemesteret i hvert av skoleårene 2024/25 og 2025/26. Formålet var å innhente skolenes erfaringer med borteboende elever og få utdypende informasjon om temaene som ble belyst i spørreundersøkelsen.

Metode

Intervjuene var planlagt som semistrukturerte intervjuer. I semistrukturerte intervjuer tas det utgangspunkt i en felles intervjuguide, samtidig som det er rom for oppfølgingsspørsmål og utdypinger underveis. Intervjuguiden var strukturert rundt de samme hovedtemaene som spørreundersøkelsen.

Temaene i intervjuguiden er:

- Bostatus og bosituasjon
- Gjennomføring og frafall
- Trivsel
- Mestring
- Skolenes trivselstiltak og aktivitetstilbud

Samtlige rektorer ved de offentlige videregående skolene i Nordland fikk tilsendt invitasjon til intervju per e-post. Invitasjonen inneholdt informasjon om formålet med intervjuet og den praktiske gjennomføringen. Hver skole kunne selv bestemme hvem de ønsket skulle delta i intervjuet. Intervjuguiden ble sendt til deltakerne i forkant, slik at de kunne forberede seg og eventuelt innhente supplerende informasjon fra andre ansatte ved skolen.

Gjennomføring høsten 2024

Den første intervjurunden ble gjennomført i november 2024. Totalt deltok 15 av de 16 skolene (Tabell C – 1). Fra hver skole deltok det i gjennomsnitt to personer. Deltakerne var som oftest rektor, assisterende rektor eller rådgivere tilknyttet elev- og lærlingetjenesten.

Intervjuene ble gjennomført digitalt via Teams. Varigheten varierte noe mellom skolene, blant annet avhengig av antall deltakere og hvor omfattende erfaringer skolene hadde med borteboende elever. To personer fra prosjektgruppen deltok i hvert intervju. Én hadde hovedansvar for å stille spørsmål, mens den andre tok notater og stilte oppfølgingsspørsmål ved behov.

Intervjunotatene ble analysert tematisk i etterkant. Analysen tok utgangspunkt i temaene fra intervjuguiden. For å strukturere materialet ble det benyttet en matrise i Excel, der hver rad representerte én skole og hver kolonne representerte ett analysetema. Innholdet i matrisen ble konsentrert rundt de mest sentrale funnene. Det ble samtidig lagt vekt på relevante beskrivelser og utsagn som falt utenfor de forhåndsdefinerte temaene.

Oppfølging høsten 2025

Høsten 2025 fikk skolene tilsendt foreløpige resultater for egen skole. Samtidig ble de invitert til en ny intervjurunde. Formålet var å gi skolene anledning til å kommentere funnene og beskrive eventuelle endringer siden den første intervjurunden. Ingen av skolene ønsket å delta i den andre intervjurunden.

Tabell C – 1: Antall deltakere på intervju

Skole	Antall deltakere på intervju
Andøy	1
Aust-Lofoten	5
Bodin	1
Bodø	1
Brønnøysund	2
Fauske	2
Hadsel	1
Meløy avd Inndyr	2
Mosjøen	Deltok ikke på intervju
Narvik	2
Nord-Salten	1
Polarsirkelen	2
Saltdal	2
Sandnessjøen	6
Sortland	2
Vest-Lofoten	2
Totalt	32

oslo**economics**

www.osloeconomics.no

E-post og telefon:
post@osloeconomics.no
+47 21 99 28 00

Besøksadresse:
Klingenberggata 7A
0161 Oslo

Postadresse:
Postboks 1562 Vika
0118 Oslo